

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1926 kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande elfte huvudtiteln.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o.

I en inom andra kammaren av herrar *Ahl* och *Sjöblom* väckt motion nr 20 har hemställts, »att riksdagen må tillerkänna f. d. vaktkonstapeln vid kronohäktet i Norrtälje *Janne Reinhold Nordin* rätt att uppbära pension med oavkortat belopp åt före vaktkonstapeln.

Beträffande vad motionärerna till stöd för sitt yrkande anfört får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas att *Nordin*, som den 1 november 1895 anställdes i fångvårdens tjänst och från och med den 1 januari 1903 konstituerats till vaktkonstapel vid kronohäktet i Norrtälje, efter att under fem år hava åtnjutit tjänstledighet på grund av sjukdom förklarats skyldig jämlikt bestämmelsen i 6 § c) av gällande civila pensionslag att avgå från tjänsten samt beviljats avsked med utgången av november månad 1925, varvid han tillerkänts honom författningsenligt tillkommande pension med 1,476 kronor årligen.

Då *Nordin* åtnjuter honom författningsenligt tillkommande pension och några särskilda skäl icke blivit anförda av beskaffenhet att bära föranleda ett undantag för *Nordin*s vidkommande från de för statens civila befattningshavare i allmänhet gällande pensioneringsgrunderna, har utskottet ansett sig bära avstyrka bifall till den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer sålunda,

att förevarande motion II: 20 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o.

Ang. pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. åt förra föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo Elsa Henrika Onnela.

I en till riksdagen avlåten, den 12 nästlidna februari dagtecknad proposition nr 87 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förra föreståndarinnan vid arbetsstugan i Korpilombolo *Elsa Henrika Onnela* må förklaras berättigad att, räknat från och med den 1 juli 1924, komma i åtnjutande av tjänstepension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. på villkor, som Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att *Elsa Henrika Onnela*, som är född den 20 maj 1860, från och med den 1 januari 1904 till och med den 30 juni 1924 varit anställd såsom föreståndarinna vid arbetsstugan i Korpilombolo, att hon under denna tid icke åtnjutit tjänstledighet, att hennes årliga tjänstgöringstid utgjort 9 $\frac{1}{2}$ månader, att hon vid fullgörandet av sin tjänst visat synnerlig duglighet och ett aldrig svikande intresse samt att hennes avlöning varit ytterst obetydlig, till dess stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor genom kungl. brev den 15 april 1921 erhöll statsbidrag till avlöning åt föreståndarinnor vid stiftelsens arbetsstugor inom de finsktalande delarna av länet, varefter hennes avlöning utgått med en grundlön av 1,650 kronor för år.

Beträffande utredningen i övrigt anhåller utskottet att få hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Såsom statskontoret erinrar, har vid utbetalning av statsbidrag till *Elsa Henrika Onnela*s avlöning avdrag gjorts, motsvarande den pensionsavgift, som skulle hava påvilat henne, därest hon varit delägare i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Med hänsyn härtill och då det synes vara billigt, att *Elsa Henrika Onnela* beredes pension genom statsmakternas försorg, finner utskottet sig böra tillstyrka, att hon tillerkännes sådan från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. i enlighet med de grunder, anstalten föreslagit, detta dock under den förutsättning att stiftelsen Norrbottens läns arbetsstugor enligt åtagande erlägger erforderlig engångsavgift för henne.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

3:o.

Ang. pension åt arbetaren vid statens järnvägsbyggnader K. J. E. Söder.

I punkten 5:o av en till riksdagen den 20 februari 1926 avlåten proposition nr 166¹⁾ har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* förklara den omständigheten, att järnvägsarbetaren *Klas Johan Edvard Söder* icke uppnått härför stadgad levnadsålder, icke utgöra hinder för honom att vid avgången ur statens järnvägars tjänst erhålla en årlig pension av 450 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 8 no-

¹⁾ Beträffande punkterna 1:o—4:o av prop. nr 166, se utlåtande nr 25, punkterna 31:o—34:o.

vember 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, dels ock medgiva, att den Söder sålunda tillkommande pensionen skall i avseende å tilläggsförmåner så anses, som hade den i vanlig ordning beviljats av järnvägsstyrelsen enligt föreskrifterna i nyssnämnda kungörelse.

Av handlingarna framgår, att Söder, som har hustru och två minderåriga barn att försörja, varit anställd vid statens järnvägsbyggnader sedan år 1898 eller alltså i 27 år, att han lider av dubbelsidig synnervsatrofi och därför är för framtiden arbetsoduglig, att han sedan den 24 juli 1922 i oavbruten följd åtnjutit sjukavlönning, samt att han, som är född den 28 maj 1875, alltså ännu ej uppnått den för pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader föreskrivna minimiåldern av 55 år.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa, Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

4:o.

I en inom andra kammaren av herr *Hansson* i Trollhättan väckt motion nr 63 har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja sådan pension, som avses i 1 § kungl. kung. 8 nov. 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader m. m., åt förre bergsprängarförmannen *Edvin Andersson*, Trollhättan».

*Ang.
pension åt
förre berg-
sprängar-
förmannen
Edvin An-
dersson.*

Med avseende å motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas att Andersson, som är född den 29 november 1849, under år 1920 gjort framställning hos vattenfallsstyrelsen om erhållande av pension jämlikt kungörelsen den 8 november 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. Efter verkställd utredning i ärendet fann styrelsen genom beslut den 15 april 1921 den gjorda ansökningen icke kunna bifallas, enär Andersson icke varit anställd vid statens järnvägsbyggnader, statens vattenfallsverks byggnadsföretag eller liknande statens arbetsföretag under minst 25 år.

Sedan Andersson därefter år 1923 ingått till Kungl. Maj:t med anhållan om pension, anförde *vattenfallsstyrelsen* i ett över ansökningen avgivet utlåtande den 26 oktober 1923 bland annat följande.

Såsom av Anderssons ansökan framginge, hade han tidigare, nämligen år 1920, hos vattenfallsstyrelsen ansökt om pension enligt kungörelsen den 8 november 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. Som stöd för sin ansökan hade Andersson åberopat nedan angivna anställningar:

Åren 1880—våren 1886 = c:a $6\frac{1}{4}$ år.	Arbete med anläggning av materialgård, mätningar, pålningar m. m. vid Katrineberg utanför Stockholm för riksdagshuset å Riddarholmen och för rikshusbyggnaderna på Helgeandsholmen (befäl: kapten Amundson).
Sommaren 1886 = c:a $\frac{1}{2}$ år.	Arbete med kloakledning å Svea Artilleriregementes kaserngård.
Under tiden 20/10 1886—30/9 1889 = c:a 3 år	Berg-prängningsarbeten för Svea och Göta livgardes kasernbyggnader.
År 1891 = 1 år.	Grundläggningsarbeten för Gustav Adolfskyrkan i Stockholm.
Åren 1893—1894 = 2 år.	Rivnings- och jordschaktningsarbeten för rikshusbyggnaderna å Helgeandsholmen.
År 1901 = 1 år.	Sprängningsarbeten för vattenledning till tullhuset i Eskilstuna.
Åren 1906—1920 = c:a 14 år.	Anställning vid statens vattenfallsverks byggnadsavdelning.

Beträffande den förstnämnda av ifrågavarande anställningar hade styrelsen från riksgäldskontoret inhämtat, att inga arbeten utom möjligen sådana, som betingats av byggnadens underhåll, utförts för gamla riksdagshuset på Riddarholmen under uppgivna tidrymd. Såsom framhållits i en genom styrelsens kamerallbyrås försorg upprättad promemoria, varav avskrift bifogats Anderssons framställning, hade riksdagen först år 1888 beslutat, att de nya rikshusbyggnaderna skulle uppföras. Samma år hade dåvarande kaptenen Amundson förordnats såsom arbetschef och verkställande ingenjör vid byggnadsarbetena. Egendomen Katrineberg hade av Amundson år 1889 inköpts från dåvarande ägare, Tjäders stärbhus, vars intressen bevakats av fröhandlaren Erik Tjäder i Stockholm. Denne hade vid förfrågan meddelat, att inga arbeten för statens räkning förekommit å egendomen under den tid, Tjäders stärbhus ägt densamma. Det kunde med stöd av de sålunda från skilda håll erhållna, samstämmiga uppgifterna anses utslutet, att ifrågavarande anställning avsett något statens arbetsföretag. Under sommaren 1886 och under tiden 20/10 1886—30/9 1889 hade Andersson enligt egen uppgift arbetat hos enskilda arbetsgivare, som haft ifrågavarande arbeten på entreprenad. Tullhuset i Eskilstuna, för vilket han uppgivit sig hava arbetat år 1901, hade uppförts och bekostats av nämnda stad. Ingendera av nyssnämnda fyra anställningsperioder vore sålunda av sådan natur, att densamma kunde tillgodoräknas Andersson i pensionshänseende. Alltså återstode endast cirka 17 tjänstår, varav cirka 14 år i vederbörlig ordning styrkts. Det vore dessutom ej utan vidare uppenbart, att de 3 obestyrkta åren kunde tillgodoräknas sökanden. Alldenstund Andersson sålunda ej uppfyllt i ovannämnda kungörelse föreskrivna fordringar i fråga om antalet tjänstår vid vissa statens arbetsföretag, hade ansökningen ej kunnat av vattenfallsstyrelsen bifallas.

I samband med sin nu förevarande, hos Kungl. Maj:t gjorda ansökan hade Andersson visserligen uppgivit, att anställningen vid rikshusbyggnaderna å Helgeandsholmen omfattat åren 1893—1895, alltså ett år mera än vad som förut uppgivits, vilken anställning styrkts genom intyg från tvenne personer, men denna omständighet kunde ej hava någon avgörande inverkan på frågan om Anderssons rätt till pension.

För en kroppsskada, som Andersson år 1911 lidit i sin tjänst vid statens vattenfallsverks byggnadsarbeten, hade han i enlighet med då gällande olycks-

falls slag tillerkänts en årlig livränta av 30 kronor. Med anledning av Anderssons uppgift, att hans avlöning under de senaste nio åren varit nedsatt med 50 procent, ville vattenfallsstyrelsen meddela, att Andersson, vilken tidigare arbetat såsom bergsprängarförman, från och med år 1914 till följd av sjuklighet och tilltagande ålder enligt egen önskan beretts lättare arbete, varmed givetvis följde en lägre arbetsförtjänst än den, som han förut uppnått. Även vid södra Sveriges statsarbeten, varest Andersson efter entledigandet ur statens vattenfallsverks tjänst varit anställd, hade han av nyssnämnda orsaker tilldelats en avlöning, som med cirka 30 procent understigit avlöningen för fullgod arbetare.

I ett på grund av remiss avgivet utlåtande i ärendet den 21 januari 1924 framhöll *statskontoret*, att det på grund av utredningen i ärendet syntes vara uteslutet att med tillämpning av förenämnda kungörelse bereda sökanden någon pension. Med hänsyn till hans arbete under 14 år vid vattenfallsverkets byggnadsavdelning och den skada han därunder genom olycksfall ådragit sig, ifrågasatte *statskontoret* emellertid att vattenfallsverket borde bemyndigas att av verkets medel utbetala en gratifikation av förslagsvis 300 kronor.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 25 april 1924 tillerkändes Andersson en gratifikation till det av *statskontoret* ifrågasatta beloppet.

Såsom av det anförda framgår har frågan om beviljande av pension åt Andersson varit föremål för prövning såväl av vattenfallsstyrelsen som av Kungl. Maj:t. Därvid har Andersson ansetts icke kunna tilldelas pension, emedan hans styrkta tjänstgöringstid i statens tjänst endast uppgått till omkring 14 år. Då vid den prövning, utskottet ägnat det föreliggande ärendet, intet framkommit som kunnat giva stöd för en annan ståndpunkt än den Kungl. Maj:t intagit i frågan, har utskottet funnit sig böra avstyrka bifall till motionärens förslag.

Utskottet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion II: 63 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

5:o.

I en till riksdagen avlåten, den 29 januari 1926 dagtecknad proposition nr 64 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att mästaren vid mynt- och justeringsverket *Carl Alfred Sjöblom* må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin befattning vid verket, under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av 2,400 kronor, att utgå av sjunde huvudtitelns reservationsanslag till bestridande av de med mynt- och justeringsverkets drift förenade kostnader.

Ang. pension åt mästaren vid mynt- och justeringsverket C. A. Sjöblom.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att Sjöblom är född den 4 juni 1853 och varit i myntverkets tjänst sedan den 23 april 1875. Till följd av tilltagande sjuklighet har han nu uttalat önskan att avgå från sin befatt-

ning. Under sin tjänstgöring vid verket har han städse med stort nit och framstående skicklighet fullgjort sina åligganden.

Sjöbloms avlöningsförmåner hava under de senare åren utgjort kontant lön jämte ålderstillägg 4,000 kronor samt hyresbidrag 300 kronor, vartill kommit stadgat dyrtidstillägg.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet. Då Sjögren, som numera uppnått 72 års ålder, under nära 51 år varit anställd i statens tjänst, finner utskottet goda skäl föreligga för att åt honom bereda pension. Mot det i sådant avseende föreslagna beloppet har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

6:o.

Ang. understöd åt städerskan G. Andersson Grönlund. I punkt 2:o av nyssnämnda proposition nr 64 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att städerskan *Gunilla Andersson Grönlund, född Månsson*, må från och med månaden näst efter den, då hon lämnar sin anställning vid tullkammaren i Hälsingborg, under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av 696 kronor, att utgå av tullmedel.

Av handlingarna i ärendet framgår bland annat följande.

Gunilla Grönlund, som är född den 26 maj 1861 och änka sedan år 1890, har varit anställd såsom städerska vid tullkammaren från den 1 februari 1897. Denna anställning har utgjort hennes huvudsakliga eller enda förvärvskälla under ifrågavarande tid. Den dagliga arbetstiden har sedan flera år uppgått till 7 à 8 timmar, oberäknat tid för storrengöring m. m. Ersättning för arbetet har under tiden till och med den 30 juni 1905 utbetalts av Hälsingborgs stad samt därefter utgått av tullmedel. Den månatliga ersättningen har under åren 1905—1920 efter hand ökats från 30 kronor 50 öre till 155 kronor. Under tiden 1 maj 1920—31 december 1924 har densamma utgjort 175 kronor och därefter 200 kronor. Änkan Grönlund har emellertid haft att själv bekosta erforderligt biträde och arbetsmateriell, vilka kostnader under senare år, så länge hon själv deltagit i arbetet, beräknats uppgå till 800 kronor om året. Sedan september månad 1924 är hon till följd av sjukdom och orkeslöshet ur stånd att fortsätta arbetet och måste av sin nuvarande ersättning avstå 175 kronor i månaden till arbetsbiträde. Hon är för sitt uppehälle uteslutande hänvisad till de inkomster hon kan erhålla från tullverket.

I övrigt hänvisar utskottet till vad propositionen i ämnet innehåller.

Utskottet. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag om beredande av understöd åt städerskan Grönlund och finner icke anledning till erinran mot det föreslagna understödsbeloppet, som beräknats i enlighet med de grunder, vilka numera tor-

de böra tillämpas vid beviljande av pension eller understöd av här ifrågavarande art.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

B. Militära pensionsväsendet.

7:o.

I en till riksdagen den 29 januari 1926 avlåten proposition nr 57 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att verkmästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona *Victor Henrik Svensson* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Ang.
pensionsför-
bättring åt
verkmästaren
V. H.
Svensson.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Kungl. Maj:ts förslag, som står i överensstämmelse med av riksdagen tidigare i liknande fall tillämpade grunder, har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

8:o.

I punkt 2:o av samma proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att mästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Stockholm *Johan Viktor Emanuel Sandberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han, efter uppnädd pensionsålder, erhåller avsked med pension, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 910 kronor, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Ang.
pensionsför-
bättring åt
mästaren J.
V. E. Sand-
berg.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Under hänvisning till av riksdagen tidigare i ett flertal likartade fall meddelade beslut får utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

9:o.

Ang. pensionsförbättring åt förre mästaren A. A. Djuréén. Under punkt 3:o av samma proposition nr 57 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre maskinisten vid flottans stations i Karlskrona ångkvarns- och bageriinrättning, förre mästaren å månadslönarstat *Anton August Djuréén* må från och med den 1 oktober 1925 under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 910 kronor, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Vid granskning av Kungl. Maj:ts förslag, vilket står i överensstämmelse med tidigare beslut av riksdagen i likartade fall, har utskottet icke funnit anledning till erinran mot detsamma, varför utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

10:o.

Ang. pensionsförbättring åt vissa månadslönnare vid flottans varv i Karlskrona. I en till riksdagen den 12 februari 1926 avlåten proposition nr 91 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att envar av verkmästarna å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona *Karl Aldo Fransson Liljegren, Anton Adolf Carlsson Windahl, Victor Olsson* och *Oscar Andersson* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 1,155 kronor 60 öre, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Utskottet vill erinra, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall beviljat verkmästare å månadslönarstat vid flottans varv i Karlskrona pensionsförbättring efter samma grunder, som i propositionen föreslås. Vid granskning av Kungl. Maj:ts här ifrågavarande förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

11:o.

Ang. viss ersättning till förre värnpliktige Helge Natanael Andersson. I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1926 dagtecknad proposition nr 78 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till *Helge Natanael Andersson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen

under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1926 från beväringsskapsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson den 5 oktober 1919 inryckt för fullgörande av tjänstgöring såsom icke vapenför värnpliktig vid Karlskrona grenadjärregemente, att han under sin ifrågavarande tjänstgöring åtnjutit vård å regementets sjukhus för hypertrofi av tonsillerna, lungåkomma samt subakut ledgångsreumatism, på grund av vilken sistnämnda åkomma han den 16 februari 1920 hemförlovats såsom till krigstjänst oduglig, samt att han åtminstone sedan år 1921 lidit av lungtuberkulos.

Av utredningen framgår vidare, att Andersson i en till riksförsäkringsanstalten den 21 april 1925 inkommen skrift gjort framställning om ersättning för den sjukdom, som han ådragit sig under värnpliktstjänstgöringen. Då berörda framställning icke gjorts inom den föreskrivna tiden av tre år från det tjänstgöringen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, fann riksförsäkringsanstalten enligt beslut den 22 juni 1925 sig icke kunna tillerkänna Andersson någon ersättning för ifrågavarande sjukdom.

Hos Kungl. Maj:t har Andersson sedermera anhållit att utan hinder därav, att hans framställning om ersättning icke blivit gjord inom den författningens enligt föreskrivna tiden, komma i åtnjutande av ersättning enligt grunderna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

I ärendet har *riksförsäkringsanstalten* den 17 augusti 1925 avgivit utlåtande och därvid anført, att, ehuru väl riksförsäkringsanstalten vid ärendets prövning funnit Andersson hava ådragit sig sin ifrågavarande sjukdom under sådana förhållanden, att ersättning bort tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, anstalten icke ansåge sig kunna tillstyrka, att ett undantag i förevarande fall medgäves från gällande preskriptionsbestämmelser.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet vill erinra, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall meddelat dispens från de i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgade preskriptionsbestämmelserna. Såsom föredragande departementschefen framhållit, har efter den år 1920 vidtagna utsträckningen av preskriptionstiden från 2 år till 3 år dylik dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid, som sedermera stadgats, eller tre år. Med hänsyn härtill har utskottet hyst tvekan om lämpligheten att i det nu förevarande fallet medgiva undantag från sålunda tillämpad praxis. Då utskottet detta oaktat funnit sig höra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet ansett sig böra framhålla, att denna ståndpunkt föranletts av det i propositionen jämväl berörda förhållandet, att enligt vad omständigheterna synts giva vid handen särskild

Utskottet.

undersökning enligt 11 § i förberörda förordning bort äga rum men av vederbörande militärbefäl underlåtits.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må vinna riksdagens bifall.

12:o.

Ang.
viss ersättning
till
underofficerskorpralen
John Timus Anderssons
död
på grund av sjukdom,
ådragen under militärtjänstgöring,
må — utan hinder
av att dödsfallet inträffat,
sedan mer än två år förflutit
från det sjukdomen
yppades, ävensom att framställning
om ersättning icke gjorts inom
föreskriven tid — från
beväringssmanskapets invalid-
och pensionsfond utgivas
livränta till
Anderssons
minderåriga dotter
Ruth Majken Gunhild.

I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1926 dagtecknad proposition nr 79 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att i anledning av underofficerskorpralen *John Timus Anderssons* död på grund av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring, må — utan hinder av att dödsfallet inträffat, sedan mer än två år förflutit från det sjukdomen yppades, ävensom att framställning om ersättning icke gjorts inom föreskriven tid — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utgivas livränta till *Anderssons* minderåriga dotter *Ruth Majken Gunhild* enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att *John Timus Andersson* insjuknade i lungtuberkulos under sin tjänstgöring vid flottan under maj månad 1916, att han på grund av nämnda sjukdom meddelades avsked den 30 juni 1920, att han avled i samma sjukdom den 28 maj 1922 samt att han vid dödsfallet efterlämnade minderåriga dottern *Ruth Majken Gunhild*, född den 29 mars 1916.

Utskottet tillåter sig beträffande utredningen i övrigt att hänvisa till propositionen.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

13:o.

Ang.
ersättning
till förre
värnpliktige
E. A. Langström.

I en till riksdagen avlåten, den 25 nästlidna februari dagtecknad proposition nr 188 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till förre värnpliktige *Ernst Atte Langström* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1926 från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter utskottet sig att hänvisa till propositionen.

Såsom av utredningen i ärendet framgår har Langström icke inom föreskriven tid gjort framställning om ersättning i anledning av den sjukdom han ådragit sig under sin militärtjänstgöring. På sätt under punkten 11:o här ovan erinrats, har efter den år 1920 beslutade utsträckningen av preskriptionstiden enligt förordningen den 18 juni 1909 dispens i förevarande hänseende i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämelsen underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid, som sedermera stadgats eller alltså tre år. I några fall hava emellertid särskilda omständigheter ansetts böra föranleda till dispens, oaktat även sistnämnda tid överskridits. Så har nämligen skett, då omständigheterna givit vid handen, att sådan undersökning, varom förmåles i 11 § av förordningen den 18 juni 1909, bort äga rum. Den i förevarande ärende verkställda utredningen synes ådagalägga, att Langströms hälsotillstånd vid tiden för hemförlovningen bort giva anledning till dylik undersökning. På grund härav och då, enligt vad riks försäkringsanstalten i ärendet meddelat, Langströms sjukdom uppkommit under sådana förhållanden, att ersättning enligt bestämmelserna i sistnämnda förordning kunnat tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom föreskriven tid, finner utskottet i likhet med departementschefen det vara billigt, att han kommer i åtnjutande av ersättning enligt i förordningen angivna grunder. Ersättningen torde böra utgå från och med den 1 januari 1926.

Utskottet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

14:o.

I en inom andra kammaren av herr *Wallerius* väckt motion nr 114, vari tre av kammarens övriga ledamöter instämt, har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att till värnpliktige nr M 37 201/1915 *Oskar Ernst Isaksson* må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från beväringsskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad».

Ang.
viss ersättning från beväringsskapets invalid- och pensionsfond till fiskaren *O. Isaksson*.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat,

att *Isaksson* fullgjorde sin värnpliktstjänstgöring vid andra beväringsskapet vid flottans station i Stockholm under tiden den 2 november 1915—6 september 1916 och den 24 augusti—27 oktober 1918,

att han under förstnämnda tid varit kommenderad till tjänstgöring å vedettbåten *Oden*, tillhörande kanonbåten *Disa*,

att denna tjänstgöring enligt uppgift av kommandörkaptenen *J. Lagercrantz* varit ganska krävande, i synnerhet vid bogsering vintertid av kolpråmar m. m.,

att Isaksson under denna tid angripits av sjukdom av flera slag, bland annat vatten i lungsäcken, vilket föranlett att han tidvis måst vårdas å sjukhus,

att han efter första tjänstgöringstidens slut den 21 september 1916 intogs å Uddevalla lasarett, varefter han vårdades till den 5 januari 1917 för vänstersidig lungsäcksinflammation jämte bältros,

att han under hela den tid, som förflutit efter första tjänstgöringstidens slut, haft att kämpa med sjukdom,

att denna under flera år betraktades såsom reumatism, i anledning varav han av vederbörande läkare blev ordinerad bad, samt

att Isaksson först den 1 april 1924, då han rådfrågade en läkare i Göteborg, erhöll vetskap om, att han led av tuberkulos i ryggraden.

Den 13 maj 1925 gjordes hos riks försäkringsanstalten framställning om ersättning åt Isaksson jämlikt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. I samband med den utredning, som av riks försäkringsanstalten verkställdes i ärendet, uttalades bland annat av förste läkaren vid flottans station i Stockholm A. Widstrand, att Isakssons sjukdom sannolikt daterade sig från tiden för hans militärtjänstgöring och att således denna tjänstgöring enligt nämnda läkares åsikt sannolikt bidragit till sjukdomens utveckling och möjligen varit orsaken till densamma.

I skrivelse den 23 oktober 1925 förklarade riks försäkringsanstalten — under hänvisning till att rätten till ersättning enligt förberörda förordning den 18 juni 1909 vore förverkad, därest ej framställning om dylik ersättning gjordes, beträffande skada som yppats före ingången av år 1919, inom två år efter det skadan yppats — sig icke kunna tillerkänna Isaksson någon ersättning. En av anstaltens ledamöter anmälde vid beslutets fattande skiljaktig mening och anförde, att med hänsyn till de omständigheter, under vilka den sjukdom framträtt, varav Isaksson sedermera befunnits lida, han ansåge hinder icke föreligga för anstalten att med stöd av den föreliggande framställningen till prövning upptaga frågan om ersättning till Isaksson enligt 1909 års berörda förordning.

Sedermera har hos Kungl. Maj:t gjorts framställning om beredande av ersättning åt Isaksson. Över denna framställning hava utlåtanden infordrats av arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, vilka i ärendet hört riks försäkringsanstalten, samt av marinförvaltningen.

I anledning av sistnämnda framställning har riks försäkringsanstalten till prövning upptagit frågan, huruvida Isaksson varit berättigad till ersättning enligt merberörda förordning, därest ansökan om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid. Därvid har den hos riks försäkringsanstalten anställde biträdande läkaren docenten A. Troell ansett det rimligen kunna antagas, att militärtjänstgöringen skäligen bidragit till ifrågavarande sjukdoms uppkomst och utveckling. Anstaltens överläkare professorn J. Åkerman har ansett, att Isaksson haft tuberkulos redan före värnpliktstjänstgöringen, men att denna kunde hava försämrat den sjukes tillstånd. För egen del har riks försäkringsanstal-

ten funnit svårigheter möta för avgivande av ett bestämt yttrande i frågan. Anstalten hölle emellertid före, att det icke torde kunna uteslutas, att Isakssons militärtjänstgöring bidragit till hans ifrågavarande sjukdom samt att Isaksson sålunda, om framställning gjorts inom föreskriven tid, skulle varit berättigad till ersättning enligt förordningen i fråga.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse hava i utlåtande den 16 februari 1926 anfört bland annat följande:

I 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgades, att rätten till ersättning i anledning av sådan kroppsskada vore förverkad, därest ej framställning om ersättning gjordes inom två år efter det skadan yppats. Då Isakssons sjukdom, enligt vad som framginge av utredningen, yppats under hans militärtjänstgöring, skulle han följaktligen författningsenligt icke vara berättigad till någon ersättning för ifrågavarande sjukdom. Då emellertid sjukdomens art icke blivit konstaterad förrän den 1 april 1924 och Isaksson följaktligen icke haft kännedom om dess allvarliga karaktär förrän vid denna tidpunkt, ansåge arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att ett undantag från preskriptionsbestämmelserna i förevarande fall gjordes, så mycket mera som här föreläge verkligt ömmande omständigheter. Departementet och styrelsen tilläte sig i sådant avseende erinra, hurusom riksdagen i ett flertal fall — senast genom skrivelse den 10 mars 1925 nr 65 —, där anledning funnits antaga, att militärtjänstgöringen bidragit till sjukdomens uppkomst eller utveckling samt ömmande omständigheter i övrigt förelegat, medgivit utbetalande av ersättning i enlighet med förordningens föreskrifter utan hinder av däri stadgade preskriptionsbestämmelser.

På grund av det sålunda anförda och då enligt vad som framginge av utredningen i ärendet, det icke syntes kunna uteslutas, att militärtjänstgöringen bidragit till uppkomsten eller utvecklingen av Isakssons tuberkulösa ryggrads-sjukdom, hemställde departementet och sjukvårdsstyrelsen att Kungl. Maj:t måtte i proposition till 1926 års riksdag föreslå riksdagen medgiva, att till Isaksson finge — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för ovannämnda förordning den 18 juni 1909 kunde anses berättigad.

I sitt den 23 februari 1926 avgivna utlåtande har *marinförvaltningen* instämt i arméförvaltningens civila departements och sjukvårdsstyrelsens hemställan.

Enligt vad utskottet inhämtat är ärendet för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Av det anförda framgår, att riksförsäkringsanstalten ansett det icke vara uteslutet, att Isakssons militärtjänstgöring bidragit till hans sjukdom samt att han sålunda skulle hava varit berättigad till ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, därest framställning om sådan ersättning blivit gjord inom föreskriven tid eller inom två år efter det sjukdomen yppats. Av utredningen in-

Utskottet.

hämtas, att sjukdomen yppats under Isakssons militärtjänstgöring den 2 november—6 september 1916 men att framställning om ersättning gjorts först den 13 maj 1925.

Såsom arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse erinrat har riksdagen tidigare i vissa fall, där anledning funnits att antaga att militärtjänstgöringen bidragit till sjukdomens uppkomst eller utveckling samt ömmande omständigheter i övrigt förelegat, medgivit utbetalande av ersättning i enlighet med förordningens föreskrifter utan hinder av däri stadgade preskriptionsbestämmelser. På sätt utskottet i annat sammanhang framhållit har emellertid, efter år 1920 beslutad utsträckning av preskriptionstiden från två till tre år, dylik dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, där anspråk på ersättning likväl gjorts gällande inom den sedermera stadgade tiden eller tre år. Så har i detta fall icke ägt rum. Utskottet har emellertid funnit ett särskilt skäl att det oaktat tillstyrka undantag i förevarande fall uti den omständigheten, att ehuru väl Isakssons sjukdom kommit i dagen redan under militärtjänstgöringen, dess art dock konstaterats först år 1924 samt att med hänsyn härtill delade meningar yppats inom riksförsäkringsanstalten beträffande frågan, huruvida vid tiden för framställningens ingivande rätten till ersättning varit förverkad.

Utskottet har sålunda ansett sig böra förorda, att Isaksson må utan hinder av att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid erhålla den ersättning vartill han enligt grunderna för ovanberörda förordning den 18 juni 1909 må finnas berättigad. Ersättning, som kan varda beviljad, synes böra utgå för tiden från och med den 1 januari 1926.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:114, må medgiva, att till förre värnpliktige nr M 37 201/15 Oskar Ernst Isaksson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1926 från beväringensmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

15:o.

Ang.
ändring i
grunderna
för ersätt-
ning i an-
ledning av
kroppsska-
da, ådragen
under mili-
tärtjänst-
göring.

I en inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Stockholm väckt motion nr 21 har föreslagits, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte så snart ske kan låta verkställa utredning rörande ändrade grunder för ersättnings utgående m. m. i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag i ärendet, vartill utredningen kan giva anledning».

Beträffande motiveringen tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Utskottet delar den i motionen uttalade uppfattningen, att behov föreligger *Utskottet.* av ändrade bestämmelser angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Utskottet vill ock erinra, att riksförsäkringsanstalten jämte tillkallade sakkunniga redan den 30 december 1918 avgivit förslag rörande sådana ändrade bestämmelser. Nämda förslag, var-över yttranden avgivits av vederbörande myndigheter, har hittills icke föranlett någon statsmakternas åtgärd. Emellertid har, enligt vad utskottet inhämtat, Kungl. Maj:t genom beslut den 5 mars 1926 anbefallt riksförsäkringsanstalten att, i den mån så betingas av numera föreliggande ändrade förhållanden, före den 1 augusti 1926 inkomma med förnyat förslag i ämnet. Vid sådant förhållande lärer det icke vara erforderligt, att riksdagen nu avläter skrivelse i ärendet till Kungl. Maj:t; och har utskottet alltså funnit sig böra avstyrka bifall till den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II: 21 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

16:o.

I en inom andra kammaren av herr *Paulsen* väckt motion nr 24 har hemställt, »att riksdagen måtte tillerkänna f. d. musikförstekonstapeln *Carl Ed- mund Holmström* ett årligt understöd av 600 kronor».

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen med därvid fogade bilagor.

*Ang.
årligt under-
stöd åt förre
musikförste-
konstapeln
C. E. Holm-
ström.*

Av handlingarna i ärendet framgår, bland annat, att *Holmström*, som är född den 1 juni 1863, den 13 maj 1876 kommit i krigstjänst vid Södra skånska infanteriregementet och sedermera vid nämnda regemente, Svea artilleriregemente och Vaxholms artillerikår varit i tjänst tillhopa omkring 22 år, in- till dess han den 31 oktober 1898 vid 35 års ålder erhållit avsked ur tjänsten.

Att tilldela *Holmström* understöd av statsmedel på grund av hans förut- varande krigstjänst har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka. Ej heller har utskottet funnit sig kunna förorda, att *Holmström* skulle, såsom i vissa fall medgivits, förklarås berättigad till underhåll från Vadstena krigsmanshus- kassa såsom om han tjänat kronan under den tid, som för sådant underhålls erhållande är föreskriven. På sätt av utredningen framgår har *Holmström* redan vid 35 års ålder lämnat krigstjänsten och sedermera ej varit i statens tjänst anställd, och ett medgivande av nyssnämnda art skulle under sådana förhållanden kunna framkalla avsevärda konsekvenser. Utskottet får sålunda hemställa,

Utskottet.

att förevarande motion II: 24 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

17:o.

I en inom andra kammaren av herr *Fjellman* väckt motion nr 124 har hem- ställt, »att riksdagen måtte besluta, att pensionsåldern för musikdirektörer höjes från 50 till 55 år.»

*Ang.
höjning av
pensions-
åldern för
musikdirek-
törer.*

Till stöd för yrkandet anför motionären följande:

»Läkares, veterinärers och intendenter pensionsålder inträder som bekant vid 55 års ålder, alltså 5 år senare än musikdirektörers. Tänker man sig närmare in i saken förefaller det nästan, som om förhållandet snarare borde vara omvänt.

Arméns läkare, veterinärer och intendent åtfölja alltid trupperna i fält och få där fullgöra en tjänstgöring, som erfordrar synnerlig vigör. De måste ofta arbeta, även då trupperna vila, och deras tjänstgöring sträcker sig ibland till nätterna.

Musikdirektörernas arbete består huvudsakligen i att utbilda signalister och musikanter och med dessa inöva harmonimusik. I regel befinna de sig ofta först vid 50-årsåldern på höjdpunkten av sin verksamhet genom den ökade erfarenhet och mognad de förskaffat sig under sin tjänstetid.»

Utskottet.

Även enligt utskottets mening torde vissa skäl kunna anföras för att till prövning upptaga frågan om ändring av pensionsåldern för musikdirektörer vid försvarsväsendet. En sådan prövning läser dock böra företagas i samband med behandling av pensionsåldern för försvarsväsendets befattningshavare i allmänhet och alltså anstå intill dess frågan om antagande av nya bestämmelser beträffande militär tjänstepensionering — vartill förslag numera avgivits av 1921 års pensionskommitté — kan upptagas till avgörande. Under sådana förhållanden har utskottet ansett den nu väckta motionen icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer sålunda,

att förevarande motion II: 124 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

18:o.

Ang.
årligt understöd
åt förre
soldaten
Johan
Ljung.

I en inom andra kammaren av herr *Sävström* väckt motion nr 170 har hemställts, »att riksdagen må av billighetsskäl tillerkänna förre soldaten *Johan Ljung* ett årligt understöd av 300 kronor».

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen med därvid fogade bilagor.

Av handlingar i ärendet framgår, bland annat, att *Ljung*, som är född den 16 januari 1854 och sålunda uppnått 72 års ålder, varit i krigstjänst såsom soldat vid Hälsinge regemente under tiden den 6 november 1874—17 juli 1893 eller 18 år 8 månader 11 dagar ävensom att han numera befinner sig i behövande villkor.

Utskottet.

Att såsom motionären ifrågasatt tillerkänna *Ljung* i hans egenskap av f. d. soldat understöd av statsmedel finner sig utskottet icke kunna förorda. Emellertid har riksdagen i vissa fall, där ömmande omständigheter ansetts föreligga, förklarat båtsmän eller indelta soldater berättigade till underhåll från Vadstena krigsmanhuskassa, oaktat de icke tjänat kronan under den tid, som är föreskriven för en dylik förmån. Med hänsyn till *Ljungs* tjänstetid och övriga åberopade omständigheter har utskottet funnit skäl tillstyrka, att riksdagen lämnar ett medgivande av nu antydd art. Den ifrågasatta förmånen torde böra utgå från och med den 1 juli 1926.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 170, må medgiva, att förre soldaten vid Hälsinge regemente Johan Ljung må från och med den 1 juli 1926 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

19:o.

I en inom andra kammaren av herr *Törnkvist* i Bjuv väckt motion nr 171 har hemställts, »att förre husaren vid Sandby skvadron av kungl. skånska husarregementet *Nils Svensson Kilman* måtte tilldelas ett årligt understöd av 600 kronor».

Ang.
årligt under-
stöd åt förre
husaren
N. Svensson
Kilman.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar framgår, att *Kilman*, som är född den 5 februari 1856, varit i krigstjänst såsom indelt husar vid Skånska husarregementet under tiden den 23 september 1874—14 augusti 1894 eller i det närmaste 20 år ävensom att han numera befinner sig i behövande omständigheter samt lider av sjukdom.

På grund av de i ärendet åberopade omständigheterna har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att *Kilman* beredes underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa såsom om han i avseende å tjänstetiden uppfyllt villkoren för sådan förmån. Utskottet får sålunda, under hänvisning jämväl till vad under nästföregående punkt anförts, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 171, må medgiva, att förre husaren vid Skånska husarregementet *Nils Svensson Kilman* må från och med den 1 juli 1926 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

20:o.

Uti en inom andra kammaren väckt motion nr 33 har herr *Hedin* hemställt, »att riksdagen ville besluta, att komminister *P. A. Sandrén* från den 14 januari 1925 skall tilldelas lämplig pension, beräknad efter senast utgående lön 1,980 kronor per år, och att pensionen sålunda skäligen torde fastställas till 700 kronor per år jämte vederbörligt dyrtidstillägg.»

Ang.
pension eller
gratifikation
åt kom-
ministern *P.
A. Sandrén.*

Därest pension ansåges icke kunna beviljas, har motionären alternativt hemställt, att *Sandrén* i stället måtte tilldelas en gratifikation, beräknad till motsvarande belopp.

Till stöd för yrkandet anför motionären bland annat:

»Komministern i Mariestad P. A. Sandrén — född år 1854 — antogs och konstituerades såsom fängelsepredikant vid länsfängelset i Mariestad den 15 april 1907, med en lön av 1,000 kronor per år. I samband med Kungl. Maj:ts några år senare fattade beslut att höja fängelsepredikanternas avlöning till 1,500 kronor, bestämdes även, att predikanter vid fängelserna ej längre skulle tillsättas med konstitutorial. För att komma i åtnjutande av nämnda för Sandrén välbehövliga löneförbättring nödgades han därför avsäga sig konstitutorialet. Han kvarstod emellertid vid befattningen såsom fängelsepredikant till den 14 januari 1925, då han entledigades — detta på grund av att predikantbefattningen efter fängelsets övergång till jordbruksfängelse skulle sammanlösas med annan tjänst, vilken icke lämpligen kunde av Sandrén fullgöras. Kungl. fängvårdsstyrelsen har vid Sandréns avgång genom direktören vid fängelset låtit framföra sin tacksamma erkänsla för det gagnarika arbete, han under en lång följd av år med oförtröttat nit och varmt intresse ägnat fångvården under utövningen av sitt viktiga kall.»

Utskottet. Då utskottet av principiella skäl ansett sig icke kunna tillstyrka, att pension eller gratifikation beviljas för ifrågavarande befattning, vilken haft karaktär av bisyssla och innehafts under jämförelsevis kort tid, får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:33 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. Ang. försvarsdepartementet.

21:o.

Ang. pensionsförbättring åt f. d. tygförvaltaren C. R. Mohlin. I en till riksdagen den 29 januari 1926 avlåten proposition nr 56 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. tygförvaltaren av 1:a klassen vid artilleriets fabriker och tyganstalter *Carl Richard Mohlin* må från och med den 21 mars 1925 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,450 kronor för år räknat, att utgå från allmänna indragningsstaten och åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Med hänsyn till vad i ärendet anförts har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag, att *Mohlin* beredes pensionsförhöjning till belopp av 1,450 kronor för år, att liksom honom tillkommande pension å allmänna indragningsstaten utgå från och med den 21 mars 1925.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

22:o.

I en till riksdagen avlåten, den 12 februari 1926 dagtecknad proposition nr 127 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att det änkan *Klara Sofia Nilsson* jämlikt högsta domstolens utslag den 23 december 1925 tillerkända skadestånd å 100 kronor för månad, att utgå från den 5 maj 1923 under hennes återstående livstid, så länge hon lever ogift, må bestridas från anslaget till allmänna indragningsstaten, med iakttagande av att å nämnda skadeståndsbelopp icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser tillkommer pensionstagare.

*Ang.
bestridande
från anslaget till allmänna indragningsstaten av risst änkan Klara Sofia Nilsson tillerkänt skadestånd.*

Av åberopade statsrådsprotokollet framgår bland annat följande.

Den 1 maj 1923 påkördes i Örebro kassören Frans Nilsson jämte vissa andra personer av en Svea trängkärs enskilda lägerkassa tillhörig, åt kronan till brukande upplåten automobil, förd av furiren vid Positionsartilleriregementet Karl Erik Viktor Pettersson. Kassören Nilsson erhöll därvid så svåra skador, att han den 5 i samma månad avled.

På grund av mot kronan, Svea trängkärs enskilda lägerkassa och furiren Pettersson vid Örebro rådstuvurätt förd ansvarstalan förpliktades genom rådstuvurättens dom den 19 oktober 1923, vilken av Svea hovrätt genom utslag den 10 januari 1924 fastställdes, jämlikt 2 och 7 §§ i lagen den 30 juni 1916 angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik, Pettersson i egenskap av förare, lägerkassan i egenskap av ägare samt kronan i egenskap av brukare av automobilen i fråga, gemensamt eller vilken gälda gitte, att, bland annat, till kassören Nilssons änka Klara Sofia Nilsson utgiva ett skadestånd av 125 kronor för månad, räknat från dagen för mannens frånfalle, så länge hon levde ogift. På av kronan och lägerkassan anförda besvär över hovrättens utslag har högsta domstolen genom utslag den 23 december 1925 gjort den ändring beträffande livräntan vill änkan Nilsson, att densamma, såvitt dess gäldande åligger kronan och lägerkassan, bestämts till 100 kronor för månad.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet, som på de i propositionen anförda skälen biträder Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer alltså, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

23:o.

I en till riksdagen avlåten, den 12 februari 1926 dagtecknad proposition nr 128 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, under punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att förre förmannen vid Upplands infanteriregementes skomakeriverkstad *Johan Emanuel Nydén* må från och med den 1 maj

*Ang.
pension åt förre skomakeriförmannen J.E. Nydén.*

1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Nydén är född den 26 december 1871; att han under tiden den 7 november 1889—den 18 januari 1908 tjänat som soldat vid Upplands infanteriregemente; att han alltsedan år 1908 varit anställd såsom förman vid nämnda regementes skomakerverkstad, vilken anställning han lämnat med utgången av april månad 1925; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till 2,400 kronor för år; att han icke uppbär något understöd från Vadstena krigsmanshuskassa; att han har vänstra armen amputerad i sin helhet samt företer symptom på åderförkalkning, i följd varav hans arbetsförmåga är i mycket hög grad nedsatt; samt att han tjänat utmärkt väl såsom soldat samt utan anmärkning och efter bästa förmåga utfört det honom såsom arbetsförman vid regementets skomakerverkstad åliggande arbete.

Angående grunderna för beräkning av pensionsbeloppets storlek i förevarande fall har *statskontoret* i avgivet utlåtande anfört bland annat följande.

Vad pensionsbeloppet beträffade, syntes numera böra vid framställning till riksdagen om beviljande av pension uppmärksammas, hurusom i de bestämmelser om ny pension, som av 1925 års riksdag godkänts samt meddelats i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), förutsattes, att pensioner, som av riksdagen komme att beviljas efter år 1925, till beloppet så avpassades, att de kunde betraktas såsom nyreglerade och alltså icke berättiga till annan tilläggsförmån än dyrtidstillägg enligt de för sådant tillägg till tjänstepension efter den 1 juli 1925 gällande grunder. Då det alltså i detta fall gällde att föreslå ett belopp, som kunde anses lämpligt såsom nyreglerad pension, syntes ledning för beloppets avpassande kunna hämtas från de såsom nyreglerade betecknade pensioner, som enligt av 1925 års riksdag godkända och i kungörelsen den 8 april 1925 (nr 87) fastställda grunder tillkomme viss icke-ordinarie personal vid statens hingstdepåer. För sådan befattningshavare bland nämnda personal, som innehade förmansställning, vore bestämt ett pensionsbelopp av lägst 720 kronor vid 25 tjänstår, med förhöjning av 30 kronor för varje tjänstår utöver 25, dock att högsta pensionsbeloppet skulle utgöra 1,200 kronor; och inträdde rätt att komma i åtnjutande av pension, bland annat, då befattningshavare, efter att hava uppnått en levnadsålder av minst 50 år, entledigades på grund därav, att han befundes till följd av sjukdom, vanförhet, lyte eller försvagat hälsotillstånd varaktigt oförmögen till arbete. Då i nu förevarande fall, där sålunda angiven förutsättning för pension föreläge, anställningstiden i statens tjänst finge anses utgöra 35 år, syntes pensionsbeloppet böra bestämmas till 1,020 kronor.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Utskottet anser sig böra tillstyrka, att pension beredes förre skomakeriförmannen Nydén. De grunder, efter vilka det föreslagna pensionsbeloppet avpassats, finner utskottet för sin del böra komma i tillämpning vid beviljande av pension till befattningshavare i den ställning, varom här är fråga. Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

24:o.

I punkt 2:o av samma proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken *Frey Teodor Sandberg* må från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 960 kronor.

Ang.
pension åt
förre ar-
betaren *F. T.
Sandberg.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sandberg är född den 1 augusti 1864; att han alltsedan den 1 februari 1895 varit anställd vid ammunitionsfabriken; att han under år 1924 vid fabriken uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till omkring 2,400 kronor; att han på grund av åderförkalkning och ålderdomssvaghet är oförmögen att vidare fullgöra de med hans anställning vid fabriken förenade göromål; samt att han under sin tjänstetid vid fabriken iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet.

Beträffande utredningen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får på grund härav hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

25:o.

I punkt 3:o av förevarande proposition nr 128 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre skomakeriarbetaren vid Göta artilleriregementes intendenturverkstäder *August Andersson Sundqvist* må från och med den 1 november 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

Ang.
pension åt
förre sko-
makeriar-
betaren *A. A.
Sundqvist.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Sundqvist är född den 3 december 1858; att han från och med år 1875 till och med den 30 april 1918 varit anställd hos de entreprenörer, som handhaft skolagningen för Göta artilleriregemente, samt därvid i regementets lokaler och med regementets materialier utfört skoreparationer för regementets räkning; att han alltsedan den 1 maj 1918 varit anställd såsom skomakeriarbetare vid regementets intendenturverkstäder; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,370 kronor för år; att han lider av kronisk ledgångsreumatism och till följd därav anses vara för framtiden oförmögen att sköta sin befattning; samt att han på ett synnerligen förtjänstfullt sätt och efter bästa förmåga fullgjort sitt arbete vid regementet.

I fråga om den förebragta utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Då riksdagen tidigare i vissa fall medgivit tillgodoräknande i pensionshänseende av tid, varunder arbetare vid arméns verkstäder under förhållanden, liknande de här förevarande, utfört arbete för statens räkning utan att hava

Utskottet.

varit direkt anställda vid vederbörande truppförband, anser utskottet skäl föreligga att tillstyrka pension för förre skomakeriarbetaren Sundqvist. Utskottet, som beträffande det föreslagna pensionsbeloppet ej funnit anledning till erinran, får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

26:o.

Ang.
pension åt
förre
skrädde-
arbetaren
A. Bergqvist.

Kungl. Maj:t har i punkten 4:o av ifrågavarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att förre skrädde- och skrädderi- och skrädderi- arbetaren vid Livregementets grenadjärers intendenturverkstäder *Anders Bergqvist* må från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 768 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Bergqvist är född den 15 januari 1846; att han varit anställd såsom skrädde- och skrädderi- arbetare vid Livregementets grenadjärers intendenturverkstäder under åren 1882—1915, vilken anställning han emellertid under sistnämnda år måst lämna på grund av sjuklighet; att han under de senare åren av sin anställning vid regementet uppburit en avlöning av i medeltal omkring 730 kronor för år; att han lider av åderförkalkning, i följd varav han anses vara fullständigt oförmögen till arbete och hans arbetsförmåga betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; att han med nit och plikttrohet utfört sitt arbete för kronans räkning och alltid ådagalagt ett mycket gott uppförande och fört en hedrande vandel; samt att han enligt lagen om allmän pensionsförsäkring uppbär ett årligt understöd av 66 kronor.

I övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet.

Ehuru väl Bergqvist, såsom av utredningen framgår, lämnat sin anställning i statens tjänst redan för omkring 10 år sedan, har utskottet ansett hinder icke böra möta för beviljande av pension, enär han vid avgången ur tjänst uppnått 69 års ålder. Då utskottet ej heller funnit anledning till erinran mot det föreslagna pensionsbeloppet, får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

27:o.

Ang.
pension åt
förre
arbetaren
A. N.
Karlsson.

Under punkten 5:o av förevarande proposition nr 128 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre arbetaren vid Åkers krutbruk *August Niklas Karlsson* må från och med den 1 juni 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 960 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karlsson är född den 8 augusti 1863; att han alltsedan den 8 augusti 1883 varit anställd vid Åkers krutbruk; att han under de senare åren från krutbruket uppburit en avlöning, som, frånsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,210 kronor för år; att han på grund av allmänna åldersförändringar och försvagade kroppskrafter ej

längre är arbetsför; samt att han under sin ifrågavarande anställning visat god arbetsskicklighet och sig utmärkt väl förhållit.

Beträffande vad i propositionen i övrigt anförts i detta ämne får utskottet hänvisa till densamma.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

28:o.

I punkten 6:o av förevarande proposition nr 128 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan vid Norrlands dragonregementes reparationsverkstäder, änkan *Selma Dorotea Hed, född Persson*, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

*Ang.
pension åt
sömmerskan
S. D. Hed,
född Pers-
son.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hed är född den 11 september 1858; att hon sedan Norrlands dragonregementes förflyttning till Umeå år 1900 varit anställd vid regementet först såsom kokerska vid manskapsköket till den 31 augusti 1909 och från den 1 september samma år såsom sömmerska vid linnereparationsverkstaden; att hon under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,170 kronor för år; att hennes arbetsförmåga på grund av höggradig hjärtförstoring är väsentligt nedsatt; att hon är medellös; samt att hon under sin anställningstid utfört sina sysslor på ett tillfredsställande sätt.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Med hänsyn till riksdagens beslut under senare år i åtskilliga liknande fall har utskottet intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså.

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

29:o.

Kungl. Maj:t har i punkten 7:o av samma proposition föreslagit riksdagen medgiva, att sömmerskan vid Göta livgardes intendenturverkstäder *Katarina Vilhelmina Edling* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

*Ang.
pension åt
sömmerskan
K. V. Edling.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Edling är född den 11 oktober 1851; att hon alltsedan den 1 september 1888 varit anställd som sömmerska vid Göta livgarde; att hon under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,400 kronor för år; att hon lider av väsentligt minskad rörlighet i vänstra höftleden till följd av brott å lårbenshalsen ävensom av kronisk svullnad av högre under-

benet samt av höggradig muskelreumatism, på grund varav hon anses vara i det närmaste oförmögen till arbete och nämnda arbetsförmåga anses komma att bliva bestående; samt att hon städse fullgjort sitt arbete vid regementet till full belåtenhet.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

30:o.

Ang. pension åt tvättförestånderskan G. Molander, född Andersson. Kungl. Maj:t har i punkten 8:o av ifrågavarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att tvättförestånderskan vid Norrlands artilleriregemente, änkan *Gustava Molander, född Andersson*, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Molander, som är född den 24 april 1859, är änka efter framlidne styckjunkaren vid Norrlands artilleriregemente K. J. Molander; att hon alltsedan den 1 oktober 1905 varit anställd såsom tvättförestånderska vid nämnda regemente; att hon under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till 1,500 kronor för år; att hon lider av åderförkalkning och oregelbunden hjärtverksamhet, i följd varav hon är mindre arbetsför och hennes arbetsförmåga med sannolikhet inom närmaste framtiden icke kan betecknas som väsentlig; att hon utfört sitt arbete vid regementet synnerligen plikttroget och förtjänstfullt samt ådagalagt ett hedrande uppförande såväl i som utom tjänsten; samt att hon efter sin avlidne man uppbär en årlig pension av 230 kronor jämte dyrtidstillägg därå.

Beträffande utredningen i ärendet i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Utskottet. Enligt grunder, som under senare år i vissa liknande fall tillämpats, har pension åt kvinnliga daglönare och med dem jämförliga befattningshavare pläгат avpassas med hänsyn till tjänstårens antal på sådant sätt, att pensionen vid 25 tjänstår bestämts till 400 kronor. Vid större antal tjänstår har pensionsbeloppet ökats med 10 kronor för varje överskjutande år, medan å andra sidan vid lägre antal tjänstår beloppet reducerats med 10 kronor för varje felande år. Med tillämpning i förevarande fall av samma grunder skulle pensionsbeloppet, då änkan Molander har 20 tjänstår, sättas till 350 kronor, vilken summa efter omräkning till ny pension motsvaras av ett pensionsbelopp å 732 kronor. Till stöd för ett högre pensionsbelopp har i detta fall åberopats, att änkan Molander utfört sitt tvättarbete vid Norrlands artilleriregemente i egenskap av förestånderska för regementets tvättinrättning. Då utskottet emellertid anser, att å andra sidan viss hänsyn bör tagas till den henne till-

kommande änkepensionen å 230 kronor årligen, har utskottet funnit sig icke böra tillstyrka högre pensionsbelopp än nyss nämnts eller 732 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, må medgiva, att tvättförestånderskan vid Norrlands artilleriregemente, änkan Gustava Molander, född Andersson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 732 kronor.

31:o.

Under punkten 9:o av ifrågavarande proposition nr 128 har Kungl. Maj:ts slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att maskinisten vid ridskolan *Per Johan Söderström* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,284 kronor.

*Ang.
pension åt
maskinisten
P. J. Söder-
ström.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Söderström är född den 12 november 1859; att han varit anställd såsom gardist vid förutvarande Andra livgardet under tiden den 13 augusti 1880—den 13 augusti 1886 och innehaft anställning såsom rättare vid Strömsholms hingstdepå under tiden 1 december 1896—den 31 oktober 1909, varefter han den 1 november 1909 tillträtt sin nu innehavande befattning såsom maskinist vid ridskolan; att han under de senare åren uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, enligt stat uppgått till 1,290 kronor för år, och härjämte åtnjutit förmånen av fri bostad; att hans arbetsförmåga på grund av sjukdom är i hög grad nedsatt; samt att han såväl vid hingstdepån som vid ridskolan alltid skött sina åligganden till full belåtenhet.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet tillstyrker, att Söderström efter avgång ur tjänst beredes pension av statsmedel. Vad angår pensionsbeloppet har utskottet ansett lämpligt att jämväl i detta fall — liksom i vissa övriga av de i förevarande proposition behandlade pensionsärendena — utgå från de grunder, som numera gälla beträffande pensionering av viss icke-ordinarie personal vid hingstdepåerna, så mycket hellre som Söderström under en följd av år haft anställning vid Strömsholms hingstdepå. Då Söderströms befattning såsom maskinist vid ridskolan lär kunna i pensionshänseende anses likvärdig med befattning såsom körmästare och fodermarsk och Söderström får anses hava 35 för pension beräknliga tjänstår, skulle pensionen enligt nyssnämnda grunder bestämmas till 1,020 kronor årligen eller samma belopp, som under punkten 23:o här ovan tillstyrkts för förre skomakeriförmannen J. E. Nydén.

Utskottet.

Aberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må medgiva, att maskinisten vid ridskolan *Per Johan Söderström* må från och med månaden näst efter den,

varunder han entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,020 kronor.

32:o.

Ang. pension åt daglönarna J. A. Lindeberg och K. L. Hultberg. I en till riksdagen avlåten, den 25 nästlidna februari dagtecknad proposition nr 160 har Kungl. Maj:t, under återopandande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkt 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att envar av daglönarna vid flottans varv i Stockholm *Johan Alfred Lindeberg* och *Karl Leonard Hultberg* må från och med dagen näst efter den, varunder han erhållit avsked från sin anställning vid varvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat,

beträffande Lindeberg, att han, som den 20 november 1925 uppnått 68 års ålder, då innehade en tjänstetid vid flottans varv av nära 22 $\frac{1}{2}$ år; och att han från varvet år 1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till 3,194 kronor 95 öre; samt

beträffande Hultberg, att han, som den 8 februari 1926 uppnått 68 års ålder, då innehade en tjänstetid vid flottans varv av 24 år; att han från varvet år 1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till 2,433 kronor 36 öre; samt att han befinner sig i behövande omständigheter.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisas till propositionen.

Utskottet. Då utskottet icke haft något att erinra mot förevarande förslag, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts föreliggande framställning må av riksdagen bifallas.

33:o.

Ang. pension åt förre daglönaren P. J. Olsson. Kungl. Maj:t har vidare i punkt 2:o av förenämnda proposition nr 160 föreslagit riksdagen medgiva, att förre daglönaren vid flottans varv i Karlskrona *Peter Johan Olsson* må från och med dagen näst efter den, varunder han erhållit avsked från sin anställning vid varvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Olsson, som den 21 mars 1925 uppnått 68 års ålder, då innehade en tjänstetid av 24 år; att hans arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom; att han under sin tjänstetid icke undergått någon bestraffning; samt att han för sitt uppehälle efter avgången ur tjänst är i behov av understöd.

I fråga om utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet. Då utskottet vill ansluta sig till det föreliggande förslaget, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

34:o.

I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 3:o av nyssnämnda proposition framställda förslag och med hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i förevarande ärende får utskottet hemställa,

Ang.
pension åt
kvinnliga
daglönaren
A. H. S.
Trulsson.

att riksdagen må medgiva, att daglönaren vid marinens centrala beklädnadsverkstad *Axelina Hedvig Sofia Trulsson* må från och med dagen näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid verkstaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 768 kronor.

35:o.

I en till riksdagen avlåten, den 25 nästlidna februari dagtecknad proposition nr 162 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att envar av nedannämnda, vid Karlsborgs fästningsbyggnad anställda arbetare må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning i statens tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen *Karl Gustafsson* och *Karl August Helge* vardera med så stort belopp, att pensionen jämte honom förut tillerkänd pension uppgår till 996 kronor, *Viktor Kjellberg* med 852 kronor, *Emil Lidén* med 852 kronor, *Gottfrid Karlsson* med 792 kronor, *Karl Leonard Stark* med 996 kronor, *August Andersson* med 900 kronor, *Herman Sanfrid Angel Forsell* med 900 kronor och *Johan Gustaf Gustafsson* med 852 kronor.

Ang.
pension åt
vissa arbe-
tare vid
Karlsborgs
fästnings-
byggnad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Karl Gustafsson, att han är född den 24 februari 1850; att 1909 års riksdag beviljat honom en årlig pension av 300 kronor under hans återstående livstid, men att han hittills icke tillträtt denna pension, utan alltjämt kvarstått vid sin anställning vid fästningsbyggnaden, så att han numera kan tillgodoräkna sig sammanlagt 53 tjänstår i statens tjänst; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,890 kronor för år, varjämte han under nämnda tre år åtnjutit förmånen av fri bostad med bränsle; att han på grund av sin höga ålder nu uttalat önskan att avgå från sin anställning; att han icke äger nämnvärda tillgångar; samt att han, som är gift, har att försörja sin hustru, vilken är gammal och sjuklig;

beträffande Karl August Helge, att han är född den 9 augusti 1855; att 1914 års riksdag beviljat honom en årlig pension av 300 kronor under hans återstående livstid, men att han hittills icke tillträtt denna pension, utan alltjämt kvarstått vid sin anställning vid fästningsbyggnaden, så att han numera kan tillgodoräkna sig sammanlagt 40 tjänstår i statens tjänst; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,510 kronor för år, varjämte han under nämnda tre år åtnjutit förmånen av fri bostad med bränsle; att han på grund av sina höga ålder nu uttalat önskan att avgå från sin anställning; samt att han icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande Viktor Kjellberg, att han, som är född den 5 juli 1871, varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader under sammanlagt något mer än 22 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,650 kronor för år; att han på grund av förflamning med höggradig muskelatrofi å högra armen och skuldergördeln är för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig; att han, som trots sin sjukdom hittills kunnat kvarstå i sin förmansbefattning, då han såsom förman ej haft att utföra kroppsarbete, utan endast utövat arbetsledning, numera emellertid måste avgå från sin befattning, då denna med den inskränkning av arbetsstyrkan vid fästningsbyggnaden, som på grund av minskad arbetstillgång därstädes inom kort måste vidtagas, ej längre bliver behöflig; att han icke äger nämnvärda tillgångar; samt att han har tre minderåriga barn att försörja;

beträffande Emil Lidén, att han, som är född den 3 december 1863, varit stamanställd i militärtjänst under 6 $\frac{1}{2}$ år samt varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt ej fullt 23 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,410 kronor för år; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med en förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning; samt att han, förutom en för upplånade penningar byggd, till 5,000 kronor taxerad bostadslägenhet, icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande Gottfrid Karlsson, att han, som är född den 17 september 1861, varit anställd vid Karlsborgs fästningsbyggnad under ej fullt 21 år; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,660 kronor för år; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning; samt att han icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande Karl Leonard Stark, att han, som är född den 20 april 1865, varit stamanställd i militärtjänst under 4 år och 10 månader samt varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs fästningsbyggnad, statens järnvägsbyggnader och Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt 37 $\frac{1}{2}$ år; att han, som icke haft arbete vid Karlsborgs fästningsbyggnad från slutet av mars månad 1920 till början av oktober månad 1924, från fästningsbyggnaden för månaderna oktober—december sistnämnda år uppburit en avlöning, fränsett dyrtidstillägg, av 280 kronor 35 öre; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning vid fästningsbyggnaden; samt att han, förutom en å ofri grund uppförd, till 1,000 kronor taxerad byggnad, icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande August Andersson, att han, som är född den 28 oktober 1863, varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs fästningsbyggnad, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt 30 å 31 år; att han under åren 1922—1924 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,420 kronor för år; att han numera på grund av kronisk muskelreumatism är för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig; att han, förutom en till 1,500 kronor taxerad bostadslägenhet, icke äger nämnvärda tillgångar; samt att han, som är gift, har fem minderåriga barn att försörja;

beträffande Herman Sanfrid Angel Forsell, att han, som är född den 22 oktober 1865, varit stamanställd i militärtjänst i 9 år samt anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad under sammanlagt 25 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,840 kronor för år; att han, ehuru han ännu är något arbetsför, av fortifikationsbefälhavaren å Karlsborg avsetts att i sammanhang med förestående minskning av fästningsbyggnadens arbetsstyrka entledigas från sin anställning; samt att han, förutom en till 3,000 kronor taxerad bostadslägenhet, icke äger nämnvärda tillgångar;

beträffande Johan Gustaf Gustafsson, att han, som är född den 24 oktober 1856, varit anställd vid statens arbeten vid Karlsborgs, Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästningsbyggnader, statens järnvägsbyggnader samt Trollhätte kanal- och kraftverksbyggnad ävensom vid uppförandet av Karlsborgs radio-station under sammanlagt 26 å 27 år; att han under åren 1922—1924 från Karlsborgs fästningsbyggnad uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,290 kronor för år; att han på grund av dels åderförkalkning, dels ock genom ålder förorsakad nedsättning av kroppskrafterna är oförmögen att för framtiden genom arbete försörja sig; att han, förutom en å ofri grund befintlig, till 1,000 kronor taxerad bostadsbyggnad, icke äger nämnvärda tillgångar; samt att han, som är gift, har en sjuklig hustru och två minderåriga barn att försörja.

Beträffande utredningen i övrigt anhaller utskottet få hänvisa till propositionen.

Med hänsyn till den i ärendet förebragta utredningen finner sig utskottet böra tillstyrka, att arbetarna Karl Gustafsson och Karl August Helge må komma i åtnjutande av förhöjning i dem förut av riksdagen beviljade pensioner, ävensom att övriga här ovan omförmälda arbetare erhålla pension, då de lämna tjänsten. I avseende å beloppens storlek har utskottet icke funnit något att erinra mot statskontorets av departementschefen biträdda förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

36:o.

Under punkt 2:o av förenämnda proposition nr 162 föreslår Kungl. Maj:t, att riksdagen må medgiva, att förmanen vid Karlsborgs fästningsbyggnad, kakelugns- och sotarmästaren *Carl Gustaf Larsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid fästningsbyggnaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

*Ang.
pension åt
kakelugns-
makar- och
sotarmästa-
ren C. G.
Larsson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att Larsson är född den 9 september 1862; att han alltsedan februari månad 1892 varit anställd vid Karlsborgs fästningsbyggnad, dock att fästningsbyggnaden ej kunnat hålla Larsson med ständigt arbete, varför han under de tider av sammanlagt cirka fyra månader per år, som han ej behövts för arbetens utförande eller för råd-

frågning, permitterats och själv fått skaffa sig arbete på annat håll; att han under åren 1922—1924 vid fästningsbyggnaden uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,120 kronor för år; att han på grund av åderförkalkning och nedsatta kroppskrafter är oförmögen att vidare fullgöra det med hans anställning vid fästningsbyggnaden förenade arbete samt att för framtiden med arbete försörja sig; att han med nit och skicklighet fullgjort sitt arbete samt alltid iakttagit en hedrande vandel; att han ej äger nämnvärda tillgångar över skulderna; samt att han har hustru och ett minderårigt barn att försörja.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisas till propositionen.

Utskottet. På grund av vad i ärendet förekommit anser utskottet det vara med billighet överensstämmande, att ett årligt understöd av statsmedel beredes Larsson, och har utskottet funnit sig böra biträda det förslag i berörda avseende, som innehålles i propositionen.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

37:o.

Ang. pension åt förre fortifikationsarbetaren E. Andersson. Kungl. Maj:t föreslår vidare i punkt 3:o av berörda proposition nr 162 att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning *Edvard Andersson* må från och med den 1 november 1925 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Andersson är född den 1 oktober 1858; att han, som från den 24 april 1901 under skilda perioder arbetat vid fortifikationsförvaltningen eller flottans varv i Karlskrona, den 26 oktober 1925 avgått ur tjänst efter en sammanlagd tjänstetid av 21 år 4 månader; att hans arbetsförmåga på grund av minskade kroppskrafter och sjuklighet är i mycket hög grad nedsatt; samt att han är gift och har två hemmavarande barn, utan vilkas hjälp han och hans hustru skulle vara ställda utan existensmedel.

Utskottet, som i fråga om utredningen i övrigt hänvisar till propositionen, får med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att Kungl. Maj:ts föreliggande framställning må vinna riksdagens bifall.

38:o.

Ang. pension åt arbetaren C. J. Juhlin. I punkt 4:o av meranämnda proposition nr 162 föreslås vidare, att riksdagen må medgiva, att arbetaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning *Carl Johan Juhlin* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid intendenturförrådet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Juhlin är född den 24 juli 1857; att han varit anställd såsom garvare vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning alltsedan den 15 mars 1901; att han på grund av sin höga ålder antages komma att lämna sin ifrågavarande anställning under år 1926; att han under de senare åren vid intendenturförrådet uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 2,150 kronor för år; samt att han städse på ett plikttroget, förtjänstfullt och skickligt sätt fullgjort sina åligganden vid förrådet och alltid fört en hedrande vandel.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande förslag, hemställer, Utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

39:o.

Kungl. Maj:t har vidare under punkt 5:o av nyssnämnda proposition föreslagit riksdagen medgiva, att skomakeriarbetaren vid Svea livgardes intendenturverkstäder *Johan Moberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 792 kronor.

*Ang.
pension åt
skomakeri-
arbetaren
J. Moberg*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Moberg är född den 29 september 1851; att han från och med den 15 september 1895 med vissa avbrott varit anställd såsom skomakeriarbetare vid olika truppförband, senast från och med den 12 oktober 1915 vid Svea livgarde uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 2,220 kronor för år; samt att han städse på ett fullt tillfredsställande sätt utfört sitt arbete vid regementet samt under sin tjänstgöring varit plikttrogen och arbetsam.

Utskottet tillåter sig att beträffande utredningen i övrigt hänvisa till propositionen och får med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att Kungl. Maj:ts föreliggande framställning må av riksdagen bifallas.

40:o.

Under punkt 6:o av ovanberörda proposition nr 162 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vardera av arbetarna vid Karlskrona fästningsfortifikationsförvaltning, förmannen *Nils Oscar Andersson* och *Andreas Andersson Bäck* må från och med månaden näst efter den, då han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Andersson av 1,224 kronor och Bäck av 948 kronor; samt att envar av förutvarande arbetarna vid samma förvaltning *Joel Håkansson*, *Sven Svensson* och *Sven Olsson* må från och med den 1 januari 1926 under

*Ang.
pension åt
vissa forti-
fikations-
arbetare och
f. d. forti-
fikations-
arbetare.*

sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, Håkansson av 852 kronor, Svensson av 792 kronor och Olsson av 732 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Andersson, att han, som är född den 4 april 1864, i en följd under mer än 35 år varit anställd vid Karlskrona fästningsbyggnad, de senaste 15 åren såsom förman; att hans arbetsförmåga numera är i mycket hög grad nedsatt; samt att han, som är gift och har två hemmavarande barn, icke har annan kontant inkomst än arbetsförtjänsten;

beträffande Bäck, att han, som är född den 3 maj 1861, i mera än 35 år tjänat staten; att han är gift och utan andra tillgångar än sin arbetsförtjänst; samt att han på grund av ålder och sjukdom är oförmögen att genom arbete försörja sig och sin hustru;

beträffande Håkansson, att han som är född den 6 september 1864 och i mera än 28 år tjänat staten, numera på grund av sjuklighet fått vidkännas en nedsättning i arbetsförmågan, som tvungit honom avgå från arbetet och sannolikt blir bestående; samt att han har hustru och minderårig son och är i behov av understöd;

beträffande Svensson, att han, som är född den 2 mars 1862 och i mera än 23 år tjänat staten, på grund av minskad arbetstillgång vid befästningsarbetena erhållit avsked från sin befattning därstädes den 20 december 1924; att hans arbetsförmåga på grund av sjuklighet och tilltagande ålder är i väsentlig grad nedsatt; samt att han är änklung och i saknad av tillgångar; samt

beträffande Olsson, att han, som är född den 18 augusti 1855 och tjänat staten i över 20 år, därav mera än 15 år från 20 års ålder, på grund av tilltagande sjuklighet och åldersbräcklighet erhållit avsked från sin befattning vid befästningsarbetena den 1 september 1924; samt att han är gift, utan tillgångar och i behov av understöd för sitt och sin hustrus uppehälle.

Utskottet, som i fråga om utredningen i övrigt hänvisar till propositionen, har icke haft något att erinra mot förevarande förslag och hemställer,

att Kungl. Maj:ts berörda framställning må vinna riksdagens bifall.

41:o.

Ang.
årligt un-
derstöd åt
förra solda-
ten J. A.
Wadman.

I en inom första kammaren av herr *Sandegård* väckt motion nr 191 har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att förra soldaten vid K. Bohusläns regemente *J. A. Wadman* må från och med den 1 juli 1926 å allmänna indragningsstaten uppbära under sin återstående livstid ett årligt understöd av 500 kronor.»

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

På anhållan av utskottet har arméförvaltningen anbefallts att avgiva yttrande över ifrågasvarande motion och att därvid så vitt möjligt förebringa utredning angående arten och omfattningen av den anställning, som *Wadman* enligt tillgängliga handlingar i handräckningstjänst innehaft vid Bohusläns regemente samt beträffande de förhållanden i övrigt, som vore av beskaffenhet att kunna inverka på frågan om understöd åt *Wadman*.

Med anledning härav har arméförvaltningens civila departement i avgivet utlåtande anfört följande:

Arméför-
valtningens
civila depar-
tement.

Wadman, som är född den 16 september 1865, anhöll under år 1924 i en till Kungl. Maj:t ställd skrift att få komma i åtnjutande av understöd, över vilken skrift arméförvaltningens intendents- och civila departement samt sjukvårdsstyrelse den 17 juni 1924 avgåvo yttrande. Av ansökningshandlingarna och den då i ärendet verkställda utredningen framgick,

att Wadman, som den 28 januari 1891 kom i tjänst vid Bohusläns regemente efter att förut under två år hava varit anställd vid Göta artilleriregemente, den 17 september 1904 erhöll avsked på grund av oförmögenhet till vidare krigstjänst enligt läkarbetyg efter en sammanlagd tjänstetid av 15 år 7 månader 19 dagar,

att han således med avseende å tjänstetidens längd icke uppfyllde de villkor, som funnos föreskrivna för erhållande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa,

att han, som efter sitt avsked varit anställd såsom handräckningskarl vid Bohusläns regementes förråd å Backamo i 9 år 3 månader 13 dagar, befann sig i behövande omständigheter,

att han vid av extra provinsialläkaren N. Dahlberg den 4 februari 1924 företagen läkarundersökning uppgivit sig alltsedan sitt avsked hava lidit av symptom av magkatarr, på grund varav hans arbetsförmåga blivit i hög grad nedsatt,

att han, enligt ett av samma läkare utfärdat intyg, företedde symptom av börjande åderförkalkning,

att förefintligheten av den sjukdom, kronisk magkatarr, varav Wadman uppgivit sig hava lidit alltsedan avskedet och till vars uppkomst han ansåge militärtjänstgöringen hava varit orsak, icke blivit genom den verkställda utredningen styrkt,

att, även om kronisk magkatarr föranlett Wadmans avskedande ur krigstjänsten, militärtjänstgöringen likväl icke kunde anses hava varit orsak till nämnda sjukdoms uppkomst

samt att sagda tjänstgöring ej heller kunde hava varit orsak eller bidragit till uppkomsten av den börjande åderförkalkning, som vid förenämnda läkarundersökning konstaterats.

På grund av vad vid den verkställda utredningen sålunda framkommit beträffande Wadmans tjänste- och sjukdomsförhållanden fann civila departementet sig icke kunna tilldela Wadman något underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa.

Ej heller kunde departementet, enär Wadman då ännu ej fyllt 60 år, i strid mot bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev den 6 februari 1920 angående decentralisering av vissa ärenden rörande understöd från Vadstena krigsmanshuskassa och invalidhusfonden, tilldela honom någon gratifikation från invalidhusfonden.

Då vidare Wadman redan i december månad år 1913 avgått från sin anställning såsom handräckningskarl vid Bohusläns regementes intendenturförråd å Backamo efter en anställningstid av endast 9 år 3 månader 13 dagar och vid endast 48 års ålder, utan att det blivit styrkt, att sjukdom, ådragen under tjänstgöringen vid förrådet, förorsakat hans avgång, funno arméförvaltningens intendents- och civila departement samt sjukvårdsstyrelse sig icke kunna tillstyrka, att något understöd i annan form bereddes honom från medel, tillhörande fjärde huvudtiteln.

Genom beslut den 4 juli 1924 fann Kungl. Maj:t Wadmans ansökning ej föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Enligt vad som framgår av den nu väckta motionen om understöd åt Wadman jämte vid densamma fogade handlingar har efter ovan omförmälda utredning icke framkommit något, som giver stöd åt antagandet, att militärtjänstgöringen varit orsak till uppkomsten av den sjukdom (magkatarr), varav Wadman uppgivit sig hava lidit alltsedan sitt avsked, men vilken sjukdom, såsom förut anförts, icke konstaterades vid den år 1924 företagna läkarundersökningen. Till stöd för förefintligheten av dylik sjukdom har i motionen åberopats ett intyg av några Wadman närboende grannar, vilka uppgivit, att Wadman, alltsedan han år 1904 på grund av sjukdom avskedades från Bohusläns regemente, lidit av den sjukdom, för vilken avsked meddelades honom (magsjukdom bestående i ständiga kräkningar och dålig matsmältning). Även om så varit fallet är därmed icke sagt, att militärtjänstgöringen varit orsak till ifrågavarande sjukdom. I detta avseende har intet förebrägs, som skulle kunna föranleda ändring av departementets tidigare beslut i fråga om underhåll åt Wadman. Visserligen hava Wadmans nyssnämnda grannar, såsom framgår av deras i bestyrkt avskrift vid motionen fogade intyg, uttalat, att ifrågavarande sjukdom enligt deras uppfattning uppkommit »genom den ansträngande tjänstgöring, som ålegat Wadman vid regementet, då han ensam varit kommenderad att fullgöra vakttjänst vid regementets vidlyftiga etablissemang», men då detta uttalande icke torde kunna tillmätas någon betydelse vid bedömandet av det medicinska spörsmålet, huruvida sjukdomen ådragits i tjänsten, anser departementet ifrågavarande intyg icke vara ägnat att rubba den uppfattning, till vilken, bland andra, arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse vid ärendets tidigare prövning kommit.

Skulle Wadman anses berättigad till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, bleve följden, att ett mycket stort antal med Wadman likställda f. d. indelta soldater, som erhållit avsked på grund av sjukdom utan att militärtjänsten skäligen kunnat antagas hava bidragit till sjukdomens uppkomst och utan att tjänstetiden uppgått till minst 20 år, borde komma i åtnjutande av enahanda förmån. Med hänsyn till de konsekvenser ett tilldelande av understöd från Vadstena krigsmanshuskassa i förevarande fall skulle medföra, anser sig departementet icke kunna tillstyrka, att Wadman tillerkännes dylikt understöd.

Däremot är Wadman, som den 16 september 1925 fyllde 60 år, numera jämlikt föreskrifterna i ovan omförmälda brev den 6 februari 1920 berättigad till en årlig gratifikation av 15 kronor från invalidhusfonden och kommer dylikt understöd, så snart framställning därom till departementet inkommit, att honom i vederbörlig ordning tilldelas.

Beträffande ifrågasatt understöd åt Wadman på grund av hans anställning såsom handräkningskarl vid intendenturförrådet å Backamo hava inga nya skäl blivit anförda, som skulle kunna föranleda någon ändring av arméförvaltningens intendents- och civila departements samt sjukvårdsstyrelsens i underdånigt yttrande den 17 juni 1924 anförda åsikt i denna fråga. Civila departementet anser sig därför icke kunna tillstyrka att årligt understöd av statsmedel beredes honom i anledning av denna hans anställning.

I detta sammanhang anser sig departementet, med hänsyn till storleken av det i motionen ifrågasatta understödet, böra meddela, att Wadman, därest den år 1924 verkställda utredningen givit vid handen, att militärtjänstgöringen varit orsak till Wadmans här omskrivna magsjukdom, skulle av departementet hava tilldelats ett årligt understöd från Vadstena krigsmanshuskassa av 36 kronor jämte underhållsförhöjning 25 kronor eller tillhoppa 61 kronor. Från och med den 1 oktober 1925 eller månaden näst efter den, under vilken Wadman uppnått 60 levnadsår, skulle ifrågavarande underhåll hava höjts till 100 kronor för år, förutom härå belöpande dyrtidstillägg.

Såsom av det anförda framgår har en av Wadman under år 1924 hos Kungl. Maj:t gjord framställning om understöd efter verkställd utredning förklarats icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Med hänsyn härtill och då några nya omständigheter icke framkommit av beskaffenhet att böra föranleda ett frångående av den ståndpunkt, Kungl. Maj:t intagit i frågan, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till motionärens föreliggande hemställan.

Utskottet

Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion I: 191 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

42:o.

I en inom andra kammaren väckt motion nr 67 hava herrar *Carlström* och *Fast*, med instämmande i motionens syfte av en utav kammarens övriga ledamöter, hemställt, »att riksdagen måtte medgiva sergeanten i kungl. Smålands husarregemente *Carl Oskar Ragnar*, vid erhållet avsked, pension å allmänna indragningsstaten i likhet med den som tillfaller sergeant på stat».

Ang.
pension åt
sergeanten
*Carl Oskar
Ragnar.*

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen med därvid fogade bilagor.

Beträffande *Ragnars* anställnings- och tjänstgöringsförhållanden framgår av tillgängliga handlingar bland annat,

att *Ragnar*, som är född den 18 september 1873, den 18 september 1893 antagits till indelt soldat vid Smålands husarregemente,

att han den 30 januari 1903 övergått på ny stat såsom obefordrad stamanställd volontär genom kontrakt med viss anställningstid,

att han den 24 augusti 1904 befordrats till hovslagarvicekorpral, den 25 november samma år till hovslagarkorpral, den 1 januari 1915 till hovslagarfurir av andra klass och den 1 januari 1919 till hovslagarfurir av första klass. allt vid nämnda regemente,

att han sedan den 1 januari 1908 uppehållit befattning som hovslagarunderofficer vid regementet och sedan 1913 varit lärare i praktiskt hovbeslag vid regementets hovslageriskola, vilka befattningar han skött på ett i allo berömvärdt sätt, samt

att han den 20 januari 1914 utnämnts till sergeant i regementet.

Under år 1921 gjorde vederbörande regementschef hos Kungl. Maj:t framställning om beredande åt *Ragnar* vid uppnådda 50 levnadsår av pension lika med den, som tillkomme sergeant av första klass på stat. I häröver den 27 september 1921 avgivet utlåtande anförde arméförvaltningens civila departement — med förmälan att *Ragnar*, därest han kvarstode i tjänst till fyllda 50 år, bleve berättigad att från *Vadstena krigsmanshuskassa* åtnjuta författningsenligt underhåll jämte korpralstillägg — att departementet, vid det förhållande att *Ragnar* endast innehaft manskapsbeställning på stat och det av verkställd utredning icke framkommit, att han på grund av sjuklighet vore urståndsatt att försörja sig och sin familj samt då ett bifall till ansökningen sannolikt skulle föranleda många liknande framställningar, funne sig böra avstyrka densamma.

Genom beslut den 11 november 1921 fann Kungl. Maj:t den gjorda framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sedermera medgav Kungl. Maj:t, som tidigare genom särskilda beslut beviljat Ragnar tillstånd att kvarstå i tjänsten under vissa perioder, enligt beslut den 9 mars 1923 att Ragnar finge kvarstå i tjänst vid regementet under högst ytterligare tre år till och med den 18 september 1926.

Vid 1924 års riksdag väcktes av herrar Carlström och Fast motion (II:17) om beredande åt Ragnar vid erhållet avsked av pension å allmänna indragningsstaten i likhet med den, som tillfölle sergeant på stat. I häröver avgivet utlåtande (nr 26, p. 5) anförde bankoutskottet bland annat, att, enär Ragnar under mer än 30 års tid varit i krigstjänst och alltsedan 1908 med bästa vitsord fullgjort åligganden, vilka i fråga om ansvar och krav på fackinsikter torde kunnat jämföras med dem, som tillhörde underofficer på stat, det syntes utskottet som om vissa billighetsskäl talade för beredande åt Ragnar efter avskedstagande ur tjänsten av någon pension utöver det underhåll, som författningen enligt komme att tillerkännas honom från Vadstena krigsmanshuskassa. Då emellertid Ragnar, såsom ovan framhållits, medgivits rätt att kvarstå i tjänst till och med den 18 september 1926 och då frågan, huruvida Ragnar på grund av sin tjänstgöring som hovslagarunderofficer borde tillerkännas pension eller understöd av statsmedel, syntes utskottet böra upptagas först i samband med hans avskedstagande, ansåge sig utskottet sakna anledning att då ingå på en närmare prövning av detta spörsmål. Utskottet hemställde därför, att motionen icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd, vilken hemställan av riksdagen bifölls.

Över den nu väckta motionen har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört arméförvaltningens civila departement.

Arméförvaltningens civila departement.

Arméförvaltningens civila departement har yttrat bland annat följande:

»Någon pension i likhet med den, motionärerna föreslagit, anser sig departementet emellertid icke kunna tillstyrka, enär Ragnar icke innehaft underofficersbeställning på stat. Däremot anser departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Ragnar beredes något årligt understöd utöver det som författningen enligt tillkommer honom från Vadstena krigsmanshuskassa, såsom erkänsla för det ansvarsfulla och maktpåliggande arbete, han under en lång följd av år utfört i statens tjänst. Underhållet från nämnda kassa är alltför ringa för att kunna anses som skälig ersättning för dylikt arbete efter avgång ur tjänst. Detta underhåll uppgår nämligen för Ragnars vidkommande under de närmaste åren efter avskedet till endast 100 kronor för år, därav 15 kronor utgör underhåll i fjärde klassen av Vadstena krigsmanshuskassa, 25 kronor underhållsförhöjning enligt kungörelsen den 6 augusti 1909 angående ändrade bestämmelser i fråga om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa samt 60 kronor korpraltillägg. Sedermera ökas visserligen underhållet till 100 kronor för år jämte dyrtidstillägg (150 kronor) och korpraltillägg (60 kronor), när Ragnar fyllt 60 år, och till 200 kronor jämte nyssnämnda tillägg, när han uppnått en levnadsålder av 67 år, men även dessa underhållsbelopp måste enligt departementets åsikt anses för låga i förhållande till det arbete, han utfört under sin anställningstid vid regementet. Härtill

kommer att Ragnar, enligt vad motionärerna uppgivit, har familj och minderåriga barn att försörja samt att han vid erhållet avsked ej torde kunna påräkna någon sysselsättning, som giver dräglig bärning. I betraktande härav torde det icke kunna anses obilligt, att någon fyllnad till det årliga underhållet från Vadstena krigsmanshuskassa tillerkännes Ragnar.

Beredandet åt Ragnar av dylik fyllnad torde ej komma att medföra några vittgående konsekvenser. En under nästlidet år i anledning av en av förre sergeanten i Livgardets till häst reserv J. A. Johannisson gjord framställning i liknande ärende verkställd utredning gav nämligen vid handen, att det bland Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare då endast fanns ett fåtal understödstagare, vilka kunde antagas hava innehaft anställning under med Ragnar jämförliga förhållanden. Förutom nämnde Johannisson skulle det, enligt vad utredningen visade, bland understödstagarna endast finnas 2 hovslagar-korporaler vid Skånska dragonregementet och 1 hovslagarkonstapel vid Göta artilleriregemente, vilka, under förutsättning att de fullgjort åligganden jämförliga med dem, som tillkomma underofficer på stat, skulle i avseende å tjänstgöring kunna likställas med Ragnar. Departementet håller vidare för sannolikt, att av i tjänst varande manskap det knappast torde finnas någon, som i förevarande hänseende kan likställas med Ragnar.

Beträffande beloppet av det årliga understöd, som skulle kunna tillerkännas Ragnar utöver honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, anser departementet för sin del, att detsamma bör bestämmas i enlighet med de grunder, som av de senare årens riksdagar följts vid beviljandet av pensioner åt vid armén anställda arbetare, vilka intagit förmans eller verkstadsföreståndares ställning. Dyliga arbetare hava fått sig tilldelade pensioner, som med inräknande av vad pensionären kunnat uppbära i underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa uppgått till 700 å 1.000 kronor för år, beroende på tjänstetidens längd och andra omständigheter (se riksdagens skrivelser nr 302/1922, p. 36 b och c, nr 183/1923 p. 7 och 8, nr 108/1924 p. 7 a och b samt nr 201/1925 p. 3 och 17). Till ifrågavarande belopp hava i enlighet med kungörelserna om pensionstillägg och ny pension kommit de genom dessa förordningar bestämda särskilda förmåner, varigenom totala pensionsbeloppet av sådana pensioner numera utgör 1,116 å 1,452 kronor.

Då emellertid Ragnar icke får kvarstå i tjänst till den ålder, vilken i regel utgjort villkor för erhållande av dylik pension och då han under omkring 10 år av sin anställningstid vid regementet varit indelt soldat, under vilken tid tjänstgöringen icke torde hava omfattat mer än omkring en månad varje år, synes Ragnars pension närmast böra bestämmas i anslutning till det lägsta av ovan angivna pensionsbelopp eller 1,116 kronor. Detta resultat uppnås, om Ragnar utöver sitt understöd från Vadstena krigsmanshuskassa erhåller en årlig pension av 1,000 kronor. Detta understödsbelopp, å vilket icke bör beräknas pensionstillägg eller förhöjning enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280), kommer jämväl att ungefärligen motsvara vad en förman eller verkstadsföreståndare med en anställningstid av minst 30 år erhåller i förtidspension enligt bestämmelserna i Kungl. kungörelsen den 15 januari 1926 angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen. Förtidspensionen för en dylik löntagare utgör nämligen enligt förordningen 1,080 kronor. Departementet anser, att det föreslagna pensionsbeloppet av 1,000 kronor bör utgå *utöver* det underhåll, som Ragnar kommer att uppbära från Vadstena krigsmanshuskassa. Det torde nämligen med hänsyn till grunderna för sistnämnda underhålls utgående samt arten av Ragnars tjänstgöring och åldern vid hans avskedstagande få anses skäligt, att de förhöjningar i understödet från Vadstena krigsmanshuskassa, som författningsenligt skola utgå, då Ragnar uppnått 60, respektive 67 år, komma honom

personligen till godo, vilket icke skulle bli fallet, om pensionen tillmättes så, att denna tillsammans med underhållet från Vadstena krigsmanshuskassa skulle uppgå till visst fixerat belopp.

På grund av vad sålunda anförts får departementet för sin del hemställa, att Ragnar måtte tillerkännas en årlig pension från allmänna indragningsstaten av 1,000 kronor att utgå utöver vad honom tillkommer i underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa; bärande pensionen beräknas och utgå från och med månaden näst efter den, under vilken Ragnar avgår ur tjänst eller från och med den 1 oktober innevarande år.»

Statskontoret.

För egen del har statskontoret anfört:

»Vad därefter vidkommer det i motionen nr 67/II väckta förslaget om pension åt sergeanten Ragnar åberopar statskontoret den utredning, som av arméförvaltningens civila departement framlagts i förenämnda skrivelse. Statskontoret, som i likhet med arméförvaltningens civila departement anser, att i motionen framställt förslag om att Ragnar skulle erhålla samma pensionsförmån, som tillkommer sergeant på stat, icke kan tillstyrkas, håller dock före, att omständigheterna i detta fall böra föranleda till någon pension åt Ragnar ungefär i överensstämmelse med vad som plägar i pension beviljas vid truppförband anställd arbetare i förmans eller verkstadsföreståndares ställning; och har statskontoret icke annat att erinra mot vad civila departementet föreslagit än att i detta fall liksom eljest, när en underhållstagare i Vadstena krigsmanshuskassa erhåller verklig pension, i denna senares belopp synes böra inräknas vad som utgår från krigsmanshuskassan. Man bestämmer alltså i detta sammanhang vad Ragnar skäligen bör hava i understöd för sitt arbete i statstjänsten; och vad härav icke erhålles från krigsmanshuskassan utgår från allmänna indragningsstaten. Pensionsbeloppet synes i detta fall skäligen kunna bestämmas till 1,116 kronor, motsvarande en oreglerad pension å 700 kronor. Vid bifall härtill skulle sergeanten Ragnar förklaras berättigad att från och med månaden näst efter erhållet avsked åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp att detsamma jämte vad till honom må utgå från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till sammanlagt 1,116 kronor.»

Utskottet.

Såsom av utredningen framgår har Ragnar varit i krigstjänst under mer än 33 år, varav över 23 år såsom fast anställd vid Smålands husarregemente, och därvid alltsedan början av år 1908 fullgjort göromål, vilka ansetts i vissa avseenden kunna jämföras med dem som åligga underofficer på stat. Under sådana förhållanden finner utskottet i likhet med de hörda myndigheterna det vara billigt, att Ragnar efter avgång ur tjänst tillerkännes någon pension utöver honom författningsenligt tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa. Beträffande storleken av den pension, som synes böra beredas Ragnar, har utskottet intet att erinra mot det av statskontoret tillstyrkta beloppet 1,116 kronor. Utskottet anser i likhet med statskontoret det vara riktigt, att — liksom tidigare i liknande fall pläгат ske — i pensionsbeloppet inräknas det underhållsbelopp, som må tillkomma Ragnar från Vadstena krigsmanshuskassa. Pensionen torde böra beviljas från allmänna indragningsstaten och utgå från och med månaden näst efter den, vari Ragnar erhåller avsked från sin beställning.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 67, må medgiva, att hovslagarfuriren av första klass vid Smålands hu-

sarregemente, sergeanten i regementet Carl Oskar Ragnar må från och med månaden näst efter den, vari han erhåller avsked, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till sådant belopp att pensionen jämte vad honom må bliva tilldelat från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till 1,116 kronor.

43:o.

I en inom andra kammaren av herr *Törnkvist* i Bjuv väckt motion nr 172 har hemställts, »att f. d. korpralen i regementet, vid 4:de skvadronen av kungl. skånska husarregementet *Martin Herder Blixt* måtte tilldelas ett årligt understöd av 600 kronor.»

Ang.
årligt understöd åt förra
korpralen
M. H. Blixt.

Beträffande motiveringen för detta yrkande tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar framgår bland annat följande.

Blixt, som är född den 7 januari 1865, kom den 15 september 1883 i krigstjänst vid Skånska husarregementet, där han kvarstod såsom indelt husar (korpral i regementet) till den 1 augusti 1925, då han erhöll avsked efter närmare 42 tjänstår. Under tjänstgöring vid regementet ådrog sig Blixt den 5 september 1923 på grund av olycksfall en knäskada, för vilken han hos riksförsäkringsanstalten gjorde framställning om ersättning. Efter verkställd utredning i ärendet fann riksförsäkringsanstalten genom beslut den 17 januari 1925 ersättning jämlikt 1916 års olycksfallsförsäkringslag icke kunna tillerkännas, enär skadan, såvitt tillgängliga handlingar utvisade, icke medfört nedsättning i Blixts arbetsförmåga med minst 10 procent. Sedan Blixt hos försäkringsrådet anfört besvär över riksförsäkringsanstaltens beslut, fann rådet enligt utslag den 10 juli 1925 ej skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Blixt, som under de tider då han ej varit i tjänstgöring vid regementet haft anställning såsom gruvarbetare hos Höganäs-Billesholms aktiebolag, har på grund av genom läkarbetyg styrkt nedsättning i arbetsförmågan nödgats lämna denna anställning med pension från och med den 1 november 1924.

Från och med den 1 september 1925 uppbär Blixt honom på grund av krigstjänsten författningenligt tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa. Detta utgår för närvarande med 100 kronor årligen jämte dyrtidstillägg å 150 kronor. Underhållet kommer enligt gällande bestämmelser att höjas till 200 kronor årligen efter det Blixt uppnått 67 års ålder. Från Höganäs-Billesholms aktiebolag åtnjuter Blixt, enligt vad utskottet inhämtat, för närvarande pension med 300 kronor årligen.

Såsom av utredningen framgår har frågan om ersättning till Blixt med anledning av den skada, han ådragit sig under tjänstgöring vid Skånska husarregementet, i vederbörlig ordning varit föremål för prövning av riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet, vilka myndigheter enligt gällande bestämmelser funnit sig icke kunna tillerkänna honom ersättning, enär den av skadan förorsakade nedsättningen av arbetsförmågan icke uppgått till det

Utskottet.

minimum av 10 procent, som för ersättnings bekommande är stadgat. Under sådana förhållanden har utskottet, oaktat ömmande omständigheter enligt utskottets mening föreligga, funnit sig icke kunna tillstyrka, att understöd eller ersättning skulle genom riksdagens beslut beredas Blixt i anledning av berörda skada. På grund härav och då Blixt åtnjuter honom i egenskap av förutvarande indelt husar författningsenligt tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till den väckta motionen.

Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion II:172 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. Ang. socialdepartementet.

44:o.

Ang. pension åt andre kanslisekreteraren C.H. Sjöcrona.

I en till riksdagen avlåten, den 12 februari 1926 dagtecknad proposition nr 94 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, i punkten 1:o föreslagit riksdagen medgiva, att andre kanslisekreteraren i Kungl. Maj:ts kansli, amanuensen i socialdepartementet *Cornelius Hans Sjöcrona* må från och med månaden näst efter den, vari han lämnar sin anställning i nämnda departement, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,980 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande:

Sjöcrona är född den 21 juli 1881 och avlade juris utriusque kandidatexamen den 15 september 1909 samt antogs till e. o. notarie i Svea hovrätt den 21 september 1909. Efter tjänstgöring hos Stockholms rådstuvurätt tjänstgjorde han från och med den 25 april 1910 till och med den 23 januari 1912 å Södertörns domsaga och förrättade därvid ett lagtima hösteting jämte därunder förekommande rannsakingar och andra extra förrättningar. Från och med den 24 januari 1911 till utgången av september månad 1916 tjänstgjorde han vid dåvarande överintendentensämbetet, nuvarande byggnadsstyrelsen, och innehade därstädes förordnande såsom förste intendent, motsvarande byråchef i byggnadsstyrelsen, omkring 5 månader samt såsom extra notarie $3\frac{1}{2}$ månader. Under tiden januari—maj 1917 tjänstgjorde han i tullverket samt från och med maj månad 1917 till och med den 31 december 1918 i domänstyrelsen, där han innehade förordnande å dåvarande första gradens tjänst 6 månader 4 dagar. Från och med den 1 januari 1919 till och med den 30 juni 1920 tjänstgjorde han i kammarkollegium. Sjöcrona, som den 10 april 1912 antagits till amanuens i civildepartementet, tjänstgjorde till och med den 30 juni 1920 i nämnda departement och innehade därstädes förordnande såsom kanslisekreterare 2 månader 24 dagar samt såsom andre kanslisekreterare 1 år 1 månad 20 dagar. Han utnämndes den 22 juni 1920 att vara andre kanslisekreterare i Kungl. Maj:ts kansli. Efter civildepartementets uppdelning har han sedan den 1 juli 1920 varit anställd såsom amanuens i socialdepartementet och därstädes innehaft förordnande såsom andre kanslisekreterare 10 månader 18 dagar.

I ärendet hava vidare åberopats intyg av överläkaren vid Lunds hospital och asyl, professorn V. Wigert samt hospitalsläkaren vid Stockholms hospital G. Elander, vilka under förmälan att de sedan längre tid varit Sjöcronas läkare intygat, att Sjöcrona sedan flera år lider av nervsjukdom (psychoneuros), som — sannolikt för all framtid — i mycket hög grad inkräktar på hans arbetsförmåga och sålunda gör honom oförmögen att fullgöra sina tjänståligganden. ävensom säkerligen gör det omöjligt för honom att på ett nytt verksamhetsområde finna utkomstmöjligheter.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Under erinran att riksdagen tidigare i vissa fall beviljat pensioner åt icke-ordinarie befattningshavare i amanuensställning inom den civila statsförvaltningen får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

45:o.

Under punkten 2:o av nyssnämnda proposition nr 94 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att överbarnmorskan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm *Hildur Riben* må från och med månaden näst efter den, vari hennes anställning vid nämnda läroanstalt upphör, dock tidigast från och med den 1 oktober 1926, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 408 kronor.

*Ang.
pension åt
överbarn-
morskan vid
barnmorske-
läroanstal-
ten i Stock-
holm Hildur
Riben.*

Av utredningen inhämtas bland annat att *Hildur Riben*, som den 12 september 1926 fyller 55 år och då är pensionsmässig, varit anställd som överbarnmorska vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm sedan den 1 januari 1912, att hon vid sidan av sin statsanställning haft anställning i Stockholms stads tjänst såsom barnmorska vid Södra barnbördshuset, i vilken egenskap hon har rätt till pension från Stockholms stad vid 55 års ålder med 1,232 kronor jämte dyrtidstillägg, samt att hon i egenskap av barnmorska vid Södra barnbördshuset vid 55 års ålder äger uppbära pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. å ungefär 200 kronor.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

46:o.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts under punkten 3:o av ifrågavarande proposition nr 94 framställda förslag och under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

*Ang.
pension åt
polisupp-
syningsman-
nen A. Pra-
ritz.*

att riksdagen må medgiva,

dels att polisuppsyningsmannen *Anders Pravitz* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom polisuppsyningsman, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,032 kronor under villkor att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda;

dels ock att å ifrågavarande pension må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

47:o.

I punkt 4:o av samma proposition nr 94 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

Ang.
förhöjd
pension åt
poliskon-
stapeln C. G.
Thorsell.

dels att poliskonstapel *Carl Gustaf Thorsell* må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin anställning såsom poliskonstapel, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära — i stället för honom av 1919 års lagtima riksdag tillerkänt pensionsbelopp av 500 kronor — en årlig pension av 1,032 kronor under villkor att pension till lika stort belopp utgår från landsting, kommuner eller enskilda;

dels ock att å ifrågavarande pension må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl att dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av pensionsbeloppet.

Av utredningen framgår bland annat, att 1919 års lagtima riksdag med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 107 gjorda hemställan i ämnet medgivit, att Thorsell, som är född den 22 januari 1857 och tillhört Blekinge läns ridande polis alltsedan år 1896, finge från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning vid poliskåren upphörde, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp av 500 kronor under villkor att pension med lika stort belopp utginge av landsting, kommuner eller enskilda. Emellertid har Thorsell, som vid 1919 års ingång på grund av med läkarbetyg styrkt sjuklighet beräknats icke kunna vidare utöva sin tjänstebefattning, efter vunnen förbättring i sitt hälsotillstånd och till stor del även till följd av sådan förändring i ridande polisens tjänstgöring, att patrulltjänst verkställes icke till häst utan med motorfordon, alltjämt kvarstått och kvarstår även tills vidare under år 1926 i sin tjänstebefattning emot åtnjutande av därför numera utgående avlöning utgörande för år: arvode 1,750

kronor, ålderstillägg 450 kronor och beklädnadsersättning 500 kronor eller tillsammans 2,700 kronor jämte stadgat dyrtidstillägg, som för sista halvåret 1925 uppgått till 502 kronor.

I övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Då Thorsell icke tillträtt den pension, som år 1919 beviljats honom, utan alltså kvarstår i tjänst, synes det vara billigt att han vid avgång från tjänsten tillerkännes pension till belopp, som numera anses utgöra skälig pension för polisman. Riksdagen har ock tidigare i vissa fall medgivit förhöjning av beviljad pension under liknande förhållanden.

Utskottet.

På grund härav får utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning.

IV. Ang. kommunikationsdepartementet.

48:o.

I en inom andra kammaren av herr *Hage* väckt motion nr 65 har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja f. d. vägmästaren och arbetsförmannen *Petter August Lindström*, Svartbjörnsbyn, Boden, ett årligt understöd av den storlek, som brukar utgå till befattningshavare och arbetare vid statens järnvägsbyggnader».

Ang. årligt understöd åt förre vägmästaren och arbetsförmannen P. A. Lindström.

Beträffande den till stöd för yrkandet anförda motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas att *Lindström*, som är född den 2 november 1865, under tiden från år 1906 intill slutet av år 1913 varit anställd såsom arbetsförman vid byggnadsarbeten för den för försvarsväsendets räkning anlagda landsvägen Boden—Lappträsk, varefter han intill utgången av år 1925 innehaft befattning såsom vägmästare å nämnda väg med sex månaders årlig tjänstgöring i vägunderhållsarbeten, vilken sistnämnda befattning *Lindström* dock under år 1925 på grund av sjukdom bestritt genom vikarie. Enligt läkarbetyg är *Lindström* numera på grund av sjukdom ständigt sängliggande. Beträffande hans ekonomiska ställning har vederbörande kommunalnämndsordförande intygat, att *Lindström* icke såvitt bekant ägde annan tillgång än de undantagsförmåner han för sig och sin hustru betingat sig av sina söner vid försäljning till dem av ett honom tillhörigt hemman samt att sönerna genom den skuld, 8,000 kronor, de iklätt sig vid hemmansköpet, syntes hava svårt att fullgöra sina underhållsskyldigheter till föräldrarna.

Såvitt utredningen giver vid handen har *Lindström* varit i statens tjänst anställd under omkring 8 år vid vägbyggnadsarbeten, varjämte han under omkring 11 år för statens räkning utfört vägunderhållsarbeten med en årlig tjänstgöringstid av 6 månader. Med hänsyn till *Lindströms* korta anställningstid

Utskottet.

har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka, att pension eller understöd beredes honom av statsmedel; och får utskottet på grund härav hemställa,

att förevarande motion II: 65 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

V. Ang. ecklesiastikdepartementet.

49:o.

Ang. pension åt extra biträdet vid domkapitlet i Härnösand Anna Blomberg. I punkten 1:o av en till riksdagen den 12 februari 1926 avlåten proposition nr 86 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att extra biträdet vid domkapitlet i Härnösand *Anna Blomberg* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 1,044 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att *Anna Blomberg*, som är född den 14 augusti 1883, år 1901 anställts såsom tillfälligt skrivbiträde hos domkapitlet i Härnösand samt från och med den 1 april 1904 innehaft anställning såsom extra biträde därstädes, att hon under största delen av de senaste fem åren varit tjänstledig på grund av sjukdom ävensom att hon enligt läkarbetyg numera är oförmögen till förvärvsarbete och saknar alla tillgångar.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet. Med hänsyn till *Anna Blomberg*s låga levnadsålder samt till den jämförelsevis korta tid, hennes effektiva tjänstgöring hos domkapitlet omfattar, har utskottet i likhet med föredragande departementschefen hyst tvekan, huruvida pension i nu förevarande fall borde beviljas. Då utskottet det oaktat funnit sig böra förorda Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet velat uttryckligen framhålla, att detta skett på grund av de synnerligen ömmande förhållandena, som i förevarande fall återopats.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

50:o.

Ang. pension åt vaktmästaren M. Henrikson. Under punkt 2:o av ifrågavarande proposition nr 86 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid domkapitlet i Lund *Mårten Henrikson* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,500 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår bland annat, att *Henrikson* är född den 6 november 1850, att han på grund av sjukdom (cardioarteriosclerosis) är för framtiden oförmögen att fullgöra sin tjänst samt att han sedan år 1884 varit anställd såsom domkapitlets vaktmästare och uppehållit denna sin befattning ända tills för någon tid sedan, då han nödgats upphöra därmed på grund av

sin hjärtsjukdom. Henriksons lön har sedan år 1922 utgått med 1,350 kronor. varutöver han från och med budgetåret 1924—1925 åtnjutit tillfällig löneförbättring med 100 kronor årligen.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har på de i propositionen anförda skälen funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa, Utskottet.

att Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning må av riksdagen bifallas.

51:o.

Kungl. Maj:t har i punkt 3:o av ifrågakvarande proposition föreslagit riksdagen medgiva, att bibliotekarien hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien *Sigrid Amalia Leijonhufvud* må från och med dagen näst efter den, å vilken entledigande från hennes befattning hos akademien kan komma att beviljas, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1.992 kronor.

Ang.
pension åt
bibliotekari-
en *Sigrid*
Amalia
Leijon-
hufvud.

Av handlingarna inhämtas, att fröken Leijonhufvud, som är född den 5 juli 1862, under åren 1892—1909 innehaft anställning som lärarinna vid Ährlinska skolan i Stockholm. Jämsides härmed antogs hon i februari år 1901 till innehavare av den bibliotekariebefattning hos vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, vilken hon alltfört bestrider. För närvarande åtnjuter hon jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 februari 1922 ett årligt arvode å 3.800 kronor för 5 timmars daglig tjänstgöring, å vilket arvode dyrtidstillägg i vanlig ordning utgår. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 13 oktober 1922 gälla därjämte bestämmelserna i 1 avd. 2 kap. av kungörelsen den 31 december 1921 (nr 778) i tillämpliga delar i avseende å bibliotekarien Leijonhufvud.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet har icke funnit anledning föreligga till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda, Utskottet.

att riksdagen må bifall Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning.

52:o.

Under punkt 4:o av berörda proposition nr 86 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att f. d. professorn vid konsthögskolan Claes Axel Amos Grundströms änka *Carolina Grundström, född Assur*, må från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1.128 kronor.

Ang.
pension åt
f. d. pro-
fessorn vid
konsthög-
skolan *C. A.*
A. Grund-
ströms änka.

Av utredningen framgår bland annat, att professorn Grundström vid den tid, då konsthögskolans befattningshavare erhöilo delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, överskridit 60 års ålder och därför enligt kassans reglemente ej kunde vinna inträde i densamma. Änkefru Grundström är född den 1 de-

cember 1860. Av avskrift av bouppteckning efter f. d. professorn Grundström inhämtas, att han var född den 5 december 1844 och avlidit den 2 juni 1925 samt att behållningen i boet utgjorde 31,463 kronor 42 öre, varav dock endast 15,000 kronor äro placerade i sådana förmögenhetsobjekt, som kunna giva någon avkastning.

Utskottet hänvisar beträffande utredningen i övrigt till propositionen.

Utskottet.

Utskottet har, om ock med någon tvekan, funnit sig böra förorda, att pension beredes änkefru Grundström. Vad angår pensionens storlek har utskottet emellertid funnit anledning saknas att förorda densamma till högre belopp än som av 1924 års riksdag tillerkänts änkan efter rektorn och professorn vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp K. O. M. Weibull eller 800 kronor årligen. Efter omräkning till nyreglerat belopp bör pension å sistnämnda belopp numera utgå med 912 kronor. Utskottet tillstyrker alltså, att pensionen i förevarande fall bestämmes till sistnämnda belopp.

I enlighet med det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må medgiva, att f. d. professorn vid konsthögskolan Claes Axel Amos Grundströms änka Carolina Grundström, född Assur, må från och med den 1 juli 1925 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 912 kronor.

53:o.

*Ang.
pension åt
vice profes-
sorn vid
konsthög-
skolan A.
Tallberg.*

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 5:o av ifråga-
varande proposition gjorda hemställan och under hänvisning till den i propo-
sitionen lämnade utredningen i ämnet hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att läraren i etsning vid konst-
högskolan, vice professorn *Axel Tallberg* må från och med
månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befatt-
ning vid konsthögskolan, under sin återstående livstid upp-
bära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp
av 2,724 kronor.

54:o.

*Ang.
reglering av
arvodet åt
assistenten å
det fysika-
liskt-kemiska
laboratoriet
vid Uppsala
universitet.*

Uti punkt 6:o av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riks-
dagen att från och med budgetåret 1925—1926 höja det till arvode till en as-
sistent å det fysikaliskt-kemiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala å all-
männa indragningsstaten utgående årliga anslaget från 2,500 kronor till 3,600
kronor.

Såsom i propositionen erinrats, anvisade 1924 års riksdag med bifall till
Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning till arvode till en assistent å det
fysikaliskt-kemiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala på allmänna indrag-

ningsstaten från och med budgetåret 1924—1925 ett årligt belopp av 2,500 kronor. Detta belopp bestämdes i anslutning till vad som då tillkom övriga assistenter vid andra universitetsinstitutioner i såväl Uppsala som Lund.

Vid den lönereglering, som 1925 års riksdag beslöt i fråga om olika befattningshavare vid universiteten, höjdes assistentarvodena å 2,500 kronor till 3,600 kronor. I de framställningar, som lågo till grund för Kungl. Maj:ts proposition i ämnet, var emellertid ej berörd frågan om arvodet till assistenten vid fysikaliskt-kemiska laboratoriet, vadan alltså denne genom den från och med 1 juli 1925 gällande nya löneregleringen råkat komma i en sämre ställning än övriga assistenter.

I fråga om utredningen i övrigt i detta ämne får utskottet hänvisa till propositionen.

Då arvodet till assistenten å det fysikaliskt-kemiska laboratoriet vid universitetet i Uppsala från befattningens tillkomst satts lika med övriga assistentarvoden vid universitetets institutioner, lärar erinran ej kunna framställas mot att arvodet nu regleras till överensstämmelse med vad av 1925 års riksdag bestämts i fråga om berörda assistentarvoden. Med hänsyn till vad departementschefen i ärendet upplyst har utskottet ej heller velat motsätta sig att denna arvodesreglering vinner tillämpning räknat från och med ingången av budgetåret 1925—1926.

Utskottet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

55:o.

Kungl. Maj:t har uti punkten 7:o av förevarande proposition nr 86 föreslagit riksdagen medgiva, att förra städerskan vid högre lärarinneseminariet *Maria Olsdotter Kilfeldt* må, räknat från och med den 1 juli 1925, under sin återstående livstid, så länge hon lever ogift, från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

*Ang.
pension åt
förra städer-
skan vid
högre lära-
rinnesemi-
nariet Maria
Olsdotter
Kilfeldt.*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att det såsom förutsättning för pensions utgående ifrågasatta villkoret om visst civilstånd ej synes böra föreskrivas, då det här gäller en genom vederbörandes eget arbete intjänad pension.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, må medgiva, att förra städerskan vid högre lärarinneseminariet *Maria Olsdotter Kilfeldt* må, räknat från och med den 1 juli 1925, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

Ang.
pension åt
läroverks-
vaktmästar-
en J. A.
Johnsson.

56:o.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i punkten 8:o av samma proposition får utskottet, under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i förevarande ärende, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm *Johan August Johnsson* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning äger rum, dock tidigast från och med den 1 juli 1926, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,440 kronor.

57:o.

Ang.
understöd åt
vaktmästar-
änkan Jo-
hanna Dahl.

Kungl. Maj:t föreslår i punkten 9:o av förevarande proposition nr 86 riksdagen medgiva, att förre vaktmästaren vid Kungsholms realskola i Stockholm August Andersson Dahls änka *Johanna Olofsdotter Dahl, född Dimberg*, må från och med den 1 november 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver ogift, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 444 kronor.

Över denna framställning avgiver utskottet utlåtande i annat sammanhang (utlåtande nr 25, punkt 23:o); vilket utskottet velat härigenom för riksdagen anmäla.

58:o.

Ang.
pension åt
läroverks-
vakt-
mästaren
B. Leijon.

Med biträdande av vad Kungl. Maj:t uti punkten 10:o av förevarande proposition nr 86 föreslagit och med hänvisning till den i propositionen förebragta utredningen i ämnet hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Hälsingborg *Bengt Leijon* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från hans innehavande befattning äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,584 kronor.

59:o.

Ang.
pension åt
föreläs-
ningskon-
sulenten
N. Lundahl.

Kungl. Maj:t har slutligen i punkten 11:o av merberörda proposition nr 86 föreslagit riksdagen medgiva, att föreläsningskonsulenten och pedagogiske inspektören för sinnesslöundervisningen *Nils Lundahl* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning i statens tjänst, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver honom tillkommande pension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,136 kronor årligen.

Av utredningen i ärendet framgår, bland annat, att Lundahl, som den 23 maj 1925 fyllt 67 år, från och med den 1 november 1911 haft förordnande att

vara föreläsningskonsulent, först i ecklesiastikdepartementet och sedermera i skolöverstyrelsen, samt att han från och med år 1915 varit förordnad att hos skolöverstyrelsen vara pedagogisk inspektör över de med bidrag av statsmedel understödda uppfostringsanstalter för sinnesslöa och fallandesjuka barn och arbetshem för sinnesslöa och fallandesjuka ävensom under de senaste åren jämväl över statens uppfostringsanstalter för sinnesslöa. För utövande av dessa uppdrag måste Lundahl lämna sin lärarbefattning vid Lunds högre folkskolor med augusti månad 1915. Sedan början av september månad 1915 har han uppburit årspension från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. med 1,800 kronor, vilken pension skulle hava blivit åtskilligt högre, därest han kvarstått i tjänst som lärare, tills de nya bestämmelserna om löner och pensioner för lärare vid högre folkskolor trätt i kraft. Lundahls arvode som föreläsningskonsulent har utgått med 2,000 kronor under de första åren och under de senaste åren utgjort 3,000 kronor. Såsom pedagogisk inspektör har han hela tiden uppburit ett arvode av 1,500 kronor för år.

Till stöd för framlagt förslag om pension åt Lundahl har *skolöverstyrelsen* framhållit bland annat, att Lundahl sedan omkring 40 år ägnat sina krafter åt den populärvetenskapliga föreläsningsverksamheten och under mer än 25 år inom denna verksamhet intagit en central och ledande ställning, om vars stora betydelse blott en mening torde råda bland alla dem, som ägde närmare kännedom härom. Härtill borde läggas, att Lundahl under ett tiotal år såsom pedagogisk inspektör för sinnesslöanstalterna i riket utövat en även på detta område synnerligen förtjänstfull och betydelsefull verksamhet. Här föreläge alltså ett arbete i det allmännas tjänst av den art, att billighet och rättvisa krävde, att detsamma vunne det erkännande, som låge däruti, att skälig pension bereddes den, som utfört det.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Med hänsyn till den betydelsefulla och gagnande verksamhet, som Lundahl dels i sin anställning som statens föreläsningskonsulent, dels redan dessförinnan under en lång följd av år utövat till det statsunderstödda populärvetenskapliga föreläsningsväsendets främjande, har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att en tilläggspension av statsmedel beredes Lundahl utöver den pension, han på grund av sin lärartjänstgöring åtnjuter från statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har icke givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

Utskottet

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

60:o.

I en till riksdagen avläten, den 19 februari 1926 dagtecknad proposition nr 139 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till vardera av förra lärarinnorna vid S:t Katarina svenska församlings kyrkoskola i Petrograd *Matilda Wilhelmina Almqvist* och *Maria*

*Ang.
pension åt
f. d. lärarin-
norna Ma-
tilda Wilhel-
mina Alm-
qvist och
Maria Elisa-
bet Almqvist.*

Elisabet Almqvist må från och med den 1 juli 1926 under deras återstående livstid från allmänna indragningsstaten utgå ett årligt understöd av 1,200 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande:

S:t Katarina svenska församlings kyrkoskola, som grundats omkring år 1800, hade varit en åttaklassig samskola för gossar och flickor, två förberedande klasser inberäknade. Undervisningsspråket i skolan hade varit svenska. Skolan hade till största delen underhållits genom avkastningen från en församlingen tillhörig större fastighet, vartill kommit vissa donationsmedel och ett mindre understöd från svenska och finska staterna. Skolan hade förvaltats av ett skolråd, däri kyrkoherden varit ordförande. Kyrkoherden hade tillika varit skolans rektor. Antalet rikssvenska barn hade utgjort omkring 10 procent av hela elevantalet. På grund av sovjetmyndigheternas åtgörande hade skolans verksamhet upphört den 1 maj 1918. De båda ifrågavarande lärarinna, av vilka Matilda Wilhelmina Almqvist, född den 23 januari 1869, genomgått pedagogiska institutet i Petrograd och Maria Elisabet Almqvist, född den 4 januari 1871, genomgått gymnasium och gymnastikinstitutet i Petrograd, hade tjänstgjort vid ifrågavarande skola i Petrograd från den 1 september 1892 till den 1 maj 1918, varvid den förstnämnda undervisat i matematik i skolans alla klasser och i ryska språket i de högre klasserna, den sistnämnda i ryska och tyska språken samt gymnastik. Enligt för svenska skolans lärarpersonal gällande pensionsbestämmelser skulle ifrågavarande lärarinnor efter 25 års tjänstgöring varit berättigade till erhållande av pension, vilket emellertid omöjliggjorts på grund av att i samband med den ryska revolutionen svenska församlingens egendom gått förlorad. Lärarinna i fråga hade förutom sin arbetsförtjänst såsom lärarinnor icke ägt någon enskild förmögenhet. På grund av deras ålder och arbetsbristen på lärarinnebanan hade det varit dem omöjligt att få någon anställning i Sverige.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet. Med hänsyn till de förhållanden, som åberopats i propositionen, och till vad i övrigt i ärendet inhämtats, har utskottet funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet vill härvid i likhet med skolöverstyrelsen framhålla, att omständigheterna i detta fall synas vara av allt för säregen natur för att några vittgående konsekvenser av ett bifall till det väckta förslaget skulle behöva befaras.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

61:o.

*Ang.
tilläggspen-
sion åt f. d.
läroverks-
adjunkten
K. G. Har-
lin.*

I en till riksdagen avlåten, den 25 nästlidna februari dagteknad proposition nr 191 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid högre allmänna läroverket i Luleå *Karl Gustaf Harlin* må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 1,210 kronor för år.

Av handlingarna i ärendet framgår att Harlin, som är född den 16 januari 1860, avlagt filosofie kandidatexamen samt därefter tjänstgjort såsom extra lärare under läsåret 1897—1898 vid samskolan i Motala och under läsåren 1898—1901 vid allmänna läroverket i Söderköping, att han varit rektor vid nämnda samskola läsåren 1901—1904 samt vid allmänna läroverket i Söderköping läsåren 1904—1907 och vid samskolan därstädes läsåren 1907—1918, samt att han, som den 25 oktober 1918 utnämnts till adjunkt vid högre allmänna läroverket i Luleå, tjänstgjort vid detta läroverk vårterminen 1919—vårterminen 1925. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 9 januari 1925 medgavs, att Harlin finge kvarstå vid sin tjänst tills vidare till utgången av juni 1925 och den 17 juli 1925 beviljades Harlin nådigt avsked från sin befattning. Statskontoret har genom beslut den 2 juli 1925 förklarat Harlin berättigad att åtnjuta avkortad pension till ett belopp av 1,460 kronor.

Beträffande Harlins verksamhet innan han tillträdde sin adjunksbefattning vid högre allmänna läroverket i Luleå, vilken verksamhet till stor del varit förlagd till privata läroanstalter, har Harlin härunder liksom i övrigt visat sig vara en mycket dugande lärare. Särskilt framhålles, att han under icke mindre än 17 år på ett utmärkt sätt tjänstgjort såsom rektor, därav 3 år vid statsläroverk.

Skolöverstyrelsen har erinrat, att Harlin för statspension ägt att tillgodoräkna sig 12 tjänstår samt att han dessutom tjänstgjort ett år såsom lärare vid och 14 år såsom föreståndare för statsunderstödda privatskolor. Det syntes vara billigt, att han för statspension kunde få tillgodoräkna sig $\frac{2}{3}$ av nämnda tid eller således 10 år. Under denna förutsättning skulle hans sammanlagda tjänstetid för beräkning av statspension uppgå till 22 år och hans årliga pension till $\frac{22}{33}$ av hans pensionsunderlag 4,000 kronor eller alltså med föreskriven avrundning uppåt 2,670 kronor.

Vidare erinrar överstyrelsen, att riksdagen tidigare uti vissa i någon mån liknande fall (1924 års riksdagsbeslut om tilläggspension åt f. adjunkten Gunnarsson och f. lektorn Jungner) icke velat direkt medgiva tillräknande för statspension av viss tid utom statens tjänst utan i stället beviljat viss tilläggspension. Då Harlin tillerkänts en författningssenlig pension av 1,460 kronor om året, skulle under nyss angivna förutsättningar här ifrågavarande tilläggspension utgöra 1,210 kronor om året.

Statskontoret har för sin del under hänvisning jämväl till de av överstyrelsen omförmälda fallen anslutit sig till förslaget om en tilläggspension åt Harlin till föreslaget belopp, att utgå från och med den 1 augusti 1925.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit och då den tjänstepension, som enligt nu gällande beräkningsgrunder skulle tillkomma Harlin, måste anses oskäligt låg i förhållande till hans långvariga och väl vitsordade verksamhet i undervisningens tjänst, finner utskottet i likhet med departementschefen att en tilläggspension bör beviljas Harlin. Mot det i sådant avseende föreslagna beloppet har utskottet icke haft anledning till erinran. Tilläggspensionen torde böra utgå å allmänna indragningsstaten, räknat från och med den 1 augusti 1925.

Utskottet.

Vid bifall till förslaget torde sammanlagda beloppet av den Harlin tillkommande pensionen jämte tilläggs pensionen bära regleras i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts föreliggande proposition må av riksdagen bifallas.

62:o.

Ang.
tilläggs-
pension åt f. d.
läroverks-
adjunkten
J. J. Eke-
gren.

Kungl. Maj:t har vidare i en till riksdagen avlåten, den 25 nästlidna februari dagtecknad proposition nr 192, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid samskolan i Askersund Jönsson Ekegren må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggs pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 360 kronor för år.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter utskottet sig att hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Såsom statskontoret erinrar, föreligger icke för närvarande rätt för statsanställd lärare att för pension tillgodoräkna sig tjänstgöring vid enskild eller kommunal läroanstalt. I speciella undantagsfall har emellertid riksdagen ansett omständigheterna vara sådana, att riksdagen funnit sig bära bevilja en dylik lärare tilläggs pension utöver den, som tillkommit honom jämlikt civila pensionslagen. I detta avseende må här erinras om vad i nästföregående punkt härom närmare förmäles ävensom att utskottet under nämnda punkt i ett likartat fall tillstyrkt en tilläggs pension. I anslutning härtill skulle i nu föreliggande fall ytterligare omkring 3 tjänstår få räknas Ekegren tillgodo och skulle i sådan händelse sammanlagda antalet för pension beräkneliga tjänstår för honom hava utgjort 28 och pensionen uppgå till $\frac{28}{33}$ av pensionsunderlaget 4,000 kronor eller efter föreskriven avrundning 3,400 kronor. Då Ekegren av statskontoret förklarats berättigad till en avkortad pension av 3,040 kronor, skulle alltså tilläggs pensionens belopp utgöra 360 kronor om året. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit finner utskottet sig bära tillstyrka, att en tilläggs pension till nyss angivna belopp beredes Ekegren. Denna tilläggs pension synes bära utgå å allmänna indragningsstaten under Ekegrens återstående livstid, räknat från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum.

Vid bifall till ifrågavarande förslag torde sammanlagda beloppet av Ekegrens pension och tilläggs pension bära regleras i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280).

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

63:o.

I en inom andra kammaren av herr *Hansson* i Bäck väckt motion nr 125 har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att f. d. småskollärarynnan *Nygårds Brita Persson* i Laknäs, Leksand, med etthundra (100) kronor per år under återstående livstid får understöd eller pension från statens allmänna indragningsstat eller annan tillgänglig kassa».

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Ang.
årligt under-
stöd eller
pension åt
f. d. små-
skollärary-
nnan
*Nygårds
Brita
Persson.*

Av motionen jämte för utskottet tillgängliga handlingar framgår bland annat, att *Nygårds Brita Persson*, som är född den 21 april 1861, anställdt som lärarinna vid småskola i Leksands församling från nyåret 1879, i vilken egen- skap hon, med avbrott för tiden från våren 1892 till hösten 1894, tjänstgjort in- till hösten 1897, då hon på egen begäran erhållit avsked efter en tjänstgörings- tid av omkring 17 år, ävensom att hon numera befinner sig i behövande om- ständigheter.

Av utredningen framgår, att *Nygårds Brita Persson* icke varit i statens statens tjänst anställd ävensom att hon redan år 1897 efter omkring 17 års tjänstgöring själv begärt och erhållit avsked från sin befattning såsom små- skollärarynnan. Under sådana förhållanden har utskottet funnit sig icke kunna förorda, att hon skulle beredas pension vare sig av statsmedel eller i övrigt ge- nom statsmakternas försorg. Utskottet får sålunda avstyrka bifall till mo- tionärens förslag och hemställer förty,

Utskottet.

att förevarande motion II:125 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

VI. Ang. jordbruksdepartementet.

64:o.

I en till riksdagen avlåten, den 19 februari 1926 dagtecknad proposition nr 149 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, i punkten 1:o före- slagit riksdagen medgiva, att kansliskrivaren i jordbruksdepartementet *Kri- stina Maria Bengtson* må från och med den 1 juli 1926 under sin återstående livstid, utöver henne författningsenligt tillkommande pension, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig fyllnadspension till sådant belopp, att båda pensionsbeloppen tillsammans uppgå till, för år räknat, 2,160 kronor.

Ang.
fyllnads-
pension åt
kansliskri-
varen i jord-
bruksdepar-
tementet
*Kristina
Maria
Bengtson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Ifrågavarande befattningshavare, som enligt företett åldersbetyg är född den 22 augusti 1861, antogs den 1 april 1900 till skrivbiträde i jordbruks- departementet, varest hon därefter utan avbrott tjänstgjort. Hon har inom departementet utnämnts att från och med den 1 januari 1918 vara kvinnligt skrivbiträde av andra graden och från och med den 1 januari 1920 kvinnligt skrivbiträde av tredje graden, vilken senare befattning från och med 1922 i

samband med lönereglering för statsdepartementen förändrats till kansliskrivartjänst. Efter vederbörligt förordnande har hon vid skilda tider under tillhoppa 7 månader 29 dagar uppehållit registratorstjänsten i departementet.

Före sin anställning i departementet tjänstgjorde Bengtson under något mer än 13 år såsom skrivbiträde å Nordmarks domsagas kansli. Beträffande denna tjänstgöring har vederbörande domhavande, häradshövdingen P. Sundblad, i utfärdat tjänstgöringsbetyg upplyst, att hennes arbete i huvudsak bestått i uppsättning av småprotokollen, vari hon förvärvat sådan säkerhet, att hon, ehuru särdeles lagfartsprotokollen varit av en ganska invecklad beskaffenhet, kunnat felfritt uppsätta dem, varjämte han vitsordat, att Bengtson ådagalagt en ovanlig arbetsförmåga.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att kansliskrivaren Bengtson skulle med hänsyn till sin jämförelsevis långa tjänstgöring såsom biträde å domarkansli, vilken tjänstgöring ansetts hava varit av direkt nytta för hennes efterföljande arbete i jordbruksdepartementet, beredas en tilläggspension till så stort belopp — 288 kronor — att densamma jämte henne vid avgång från kansliskrivarbefattningen tillkommande pension komme att uppgå till hel pension för sistnämnda befattning eller 2,160 kronor. Utskottet vill visserligen erinra, att de å domsagornas kanslier anställda biträdena icke äro att hänföra till befattningshavare i statens tjänst och att riksdagen tidigare av principiella skäl avslagit gjorda framställningar om beviljande av pension utav statsmedel åt dylika biträden. Denna riksdagens ståndpunkt bör emellertid enligt utskottets mening icke hindra, att vid bestämmande av pension för statstjänst i nu förevarande fall viss hänsyn tages till ifrågavarande tjänstgöring. Då utskottet sålunda funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, har utskottet likväl velat uttryckligen framhålla, att utskottet härmed icke får anses i någon mån hava tagit ståndpunkt till den principiella frågan, huruvida och i vilken utsträckning vid beräkning av tjänstår för statspension verksamhet utom statens tjänst må böra tagas i betraktande.

Aberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

65:o.

*Ang.
pension åt
lantbruks-
ingenjören
J.F. Nernsts
änka.*

I punkt 2:o av samma proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att avlidne lantbruksingenjören Johan Fredrik Nernsts änka *Anna Charlotta Nernst, född Dalén*, må från och med den 1 oktober 1925, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 696 kronor årligen.

Av handlingarna i ärendet framgår, bland annat, att Johan Fredrik Nernst, född den 2 januari 1854, inträdde i lantbruksakademiens tjänst år 1881, att han efter tjänstgöring såsom lantbruksstipendiat och extra lantbruksingenjör utnämndes att från och med den 1 januari 1885 vara ordinarie lantbruks-

ingenjör i Gävleborgs län, att han år 1900 kommit i åtnjutande av tredje ålderstillägget till sin lön och att han på grund av sjukdom varit tjänstledig under tiden 1 december 1917—2 januari 1919, vilken sistnämnda dag han avgick från tjänsten med pension. Vidare inhämtas, att Nernst, vilken icke ingått i civilstatens änke- och pupillkassa, såsom stärbhusdelägare efterlämnat änkan Anna Nernst, född den 23 september 1869, samt två till myndig ålder komna barn, en son och en gift dotter, ävensom att boet utvisat en behållning av 39,403 kronor 92 öre.

Sedan *lantbruksstyrelsen* i avgivet utlåtande tillstyrkt en pension för änkan Nernst å 1,000 kronor årligen, har *statskontoret* i ärendet anfört följande:

Då, såvitt handlingarna utvisa, änkan Nernst syntes komma att i boet efter sin avlidne man erhålla ett kapital, vars avkastning kunde antagas ungefär motsvara den pension å 800 kronor, som av riksdagen beviljats medellös änka efter lantbruksingenjör, vilken icke förvärvat delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, skulle det visserligen kunna synas i viss mån tveksamt, huruvida i detta fall över huvud taget någon pensionsförmån av statsmedel borde beredas. Med hänsyn emellertid till mannens långvariga tjänstetid och ankans uppnådda levnadsålder, som torde utesluta henne från möjligheten att med eget arbete bidraga till sin försörjning, ville statskontoret icke motsätta sig, att någon pension av statsmedel beviljades henne; men omständigheterna syntes böra föranleda till att beloppet i någon mån begränsades; och ville statskontoret för sin del föreslå ett belopp av 696 kronor, vilket vore att med avseende å rätt till dyrtidstillägg anse såsom reglerat i överensstämmelse med det förslag, som för 1926 års riksdag framlagts i propositionen nr 63.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Av utredningen i ärendet framgår, att lantbruksingenjören Nernst varit berättigad att ingå som delägare i civilstatens änke- och pupillkassa och härigenom grundlägga rätt till pension för sin efterlämnade änka men underlåtit att göra detta. Vid sådant förhållande torde änkepension av statsmedel ej böra ifrågakomma med mindre särskilda skäl därför kunna anses föreligga. Den omständigheten, att Nernst under jämförelsevis lång tid varit i statens tjänst anställd, lär nämligen icke i och för sig kunna föranleda till beredande av pension åt hans änka. Då emellertid med hänsyn till den betydande behållningen i boet efter Nernst något behov av understöd i detta fall ej synes föreligga och då ej heller i övrigt några särskilda omständigheter anförts av beskaffenhet att motivera statspension, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Utskottet.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

66:o.

Beträffande Kungl. Maj:ts i punkten 3:o av förevarande proposition nr 149 gjorda framställning angående pension åt stallbetjänten E. Bergs änka avgiver utskottet utlåtande i annat sammanhang (utlåtande nr 25, punkt 25:o);

*Ang.
pension åt
stallbetjän-
ten E. Bergs
änka.*

anmäla.

67:o.

Ang.
pension åt
arbetaren
vid Ultuna
egendom
L. E. Lund-
berg.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts i punkten 4:o av berörda proposition nr 149 framställda förslag och under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att arbetaren vid Ultuna egendom *Lars Erik Lundberg* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin anställning därstädes, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 792 kronor.

68:o.

Ang.
pension åt
ladufogden
vid Alnarps
egendom
P. J. Dahls
änka.

Över Kungl. Maj:ts under punkten 5:o av propositionen nr 149 gjorda framställning angående pension åt ladufogden vid Alnarps änka avgiver utskottet utlåtande i annat sammanhang (utlåtande nr 25, punkt 26:o); vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

VII. Ang. handelsdepartementet.

69:o.

Ang.
tilläggspen-
sion åt förre
expeditionsvak-
ten hos
försäkrings-
inspektionen
P. E. An-
dersson.

I en till riksdagen avlåten, den 5 februari 1926 dagtecknad proposition nr 101 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre expeditionsvakten hos försäkringsinspektionen *Per Erik Andersson* må, räknat från och med dagen näst efter den, varunder han erhåller avsked från sin anställning som nattvakt vid nationalmuseum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta, utöver honom författningens enligt tillerkänd pension å 1,272 kronor för år, en tilläggspension av 372 kronor årligen.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Andersson, som är född den 25 oktober 1855, varit anställd hos försäkringsinspektionen sedan den 1 januari 1904 samt att han tjänstgjort dels som nattvakt vid nationalmuseum sedan den 15 februari 1898 — vilken tjänst han fortfarande bestrider — dels som e. o. vaktmästare hos riksgäldskontoret under tiden den 6 december 1888—1892, dels ock som vaktmästare under 1899—1903 års riksdagar hos riksdagens andra kammare, under 1888—1895 och 1898 års riksdagar hos riksdagens statsutskott, under åren 1898—1903 hos riksdagens revisorer och hos 1903, 1908 och 1918 års kyrkomöten.

Då Anderssons tjänstetid hos försäkringsinspektionen och nationalmuseum uppgått till endast 27 år 8 månader och 10 dagar, varav 5 år 10 månader och 15 dagar vid nationalmuseum under åren 1898—1903, och följaktligen allenast 27 tjänstår kunnat tagas i beräkning vid fastställandet av hans pension, har

denna med iakttagande av föreskriven avrundning bestämts till $\frac{27}{35}$ av det för Andersson gällande pensionsunderlaget, 1,644 kronor, eller till 1,272 kronor.

Avsked från expeditjonsvaktsbefattningen har beviljats Andersson från och med den 26 oktober 1925.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda hemställa, Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

70:o.

I punkten 2:o av förevarande proposition nr 101 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att framlidne skeppsmättningsöverkontrollören och överinspektören Karl Oskar Larssons änka *Gerda Martina Elisabet Larsson, född Laurell*, må räknat från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 1,020 kronor.

*Ang.
pension åt
förra skepps-
mättnings-
överkontrol-
lören K. O.
Larssons
änka
G. M. E.
Larsson.*

Av handlingarna framgår bland annat, att änkan Larsson är född den 30 november 1858. Bouppteckning efter förre skeppsmättningsöverskontrollören Karl Oskar Larsson utvisar, att han, som varit född den 7 november 1853, avlidit den 12 augusti 1925 och såsom stärbhusdelägare efterlämnat änkan Larsson, två myndiga barn och en omyndig sonson, son till ett avlidet tredje barn, samt att behållningen i boet utgjorde 4,967 kronor 1 öre. Enligt företett intyg äger änkan utöver den henne tillkommande andelen i boet efter mannen icke andra tillgångar än dels ett kapital om 25,000 kronor, som tillfallit henne genom testamente efter en hennes släkting, dels ock på grund av äktenskapsförord diverse lösören till ett värde av omkring 900 kronor.

Avsked från befattningen såsom skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör hos kommerskollegium beviljades Larsson med utgången av november månad 1921. Han innehade då 44 tjänstår i statens tjänst. Nämda befattning hade han dock icke innehaft längre än från och med den 1 januari 1920 — från och med vilken dag befattningen blev uppförd å kommerskollegii ordinarie stat — varför han vid sin avgång från tjänsten enligt gällande pensionsbestämmelser icke var berättigad till full pension. Med hänsyn till hans långvariga verksamhet i statens tjänst tilldelade honom emellertid 1921 års riksdag med bifall till en i sådant avseende avlåten proposition en årlig tilläggs-pension av 3,000 kronor, varigenom han tillsammans med vad enligt civila pensionslagen tillkom honom i pension erhöill 5,000 kronor eller den pension, varav han skulle ha kommit i åtnjutande, därest han vid sin avgång från tjänsten varit berättigad till full pension.

Då Larsson först vid uppnådda 66 levnadsår fått ordinarie anställning i stats-tjänst, kunde han icke vinna delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisar utskottet till propositionen.

Utskottet. Ehuru änkan Larssons ekonomiska ställning icke är sådan, att särskilt ömmande omständigheter kunna anses föreligga, har utskottet likväl, med hänsyn särskilt därtill att Larsson icke kunnat vinna delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, funnit billighetsskäl tala för att pension beredes hans änka av statsmedel. I fråga om storleken av pensionen har utskottet emellertid ansett en reduktion böra äga rum av det föreslagna beloppet. Utskottet vill för sin del förorda, att pensionen bestämmas till 696 kronor, motsvarande en oreglerad änkepension å 600 kronor eller samma belopp, som av 1923 års riksdag beviljats änkan efter en navigationsskoleföreståndare. Med dyrtidstillägg enligt nuvarande grunder kommer en dylik pensionsförmån att uppgå till sammanlagt inemot 950 kronor årligen.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, må medgiva, att framlidne skeppsmättningsöverkontrollören och överinspektören Karl Oskar Larssons änka Gerda Martina Elisabet Larsson, född Laurell, må räknat från och med den 1 januari 1926 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 696 kronor.

71:o.

*Ang.
pensioner åt
förre na-
vigationss-
skolläraren
O. Mårtens-
sons änka
och son.*

I punkten 3:o av propositionen nr 101 har Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen medgiva, att framlidne navigationsskolläraren Olof Mårtenssons änka *Anna Mårtensson, född Libell*, och makarnas minderåriga son *Sten Nils Henry* må, räknat från och med den 1 januari 1926, å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension, änkan, så länge hon förbliver änka, till belopp av 684 kronor och sonen till och med det år, varunder han uppnår 18 års ålder, till belopp av 276 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår bland annat följande.

Mårtensson, som varit född den 27 mars 1849, hade varit lärare vid navigationsskolan i Härnösand under åren 1882—1897 och vid navigationsskolan i Malmö under åren 1897—1914, vilket sistnämnda år han efter uppnådd pensionsålder avgått från sin befattning med pension. Lärarna vid navigations-skolorna hade år 1908 erhållit möjlighet att bliva delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. Mårtensson, som samma år fyllt 59 år, hade emellertid icke begagnat sig av denna förmån på grund av de avsevärda retroaktiva avgifter, som skulle ålegat honom i händelse av hans inträde i kassan.

Änkan Mårtensson är född den 27 oktober 1874 och har i äktenskapet med den avlidne mannen en son, som är född den 1 december 1911. Enligt läkarintyg lider änkan av kronisk sjukdom, på grund varav hennes arbetsförmåga är nedsatt. Behållningen i boet efter Mårtensson, som avled den 28 oktober 1925, översteg icke 5,000 kronor.

I övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen.

Beträffande förslaget om pension åt änkan Mårtensson har utskottet icke funnit anledning till annan erinran än att pensionsbeloppet torde böra bestämmas till 696 kronor, närmast motsvarande oreglerad änkepension å 600 kronor. Vad angår frågan om pension åt makarna Mårtenssons son har utskottet, om ock med någon tvekan, funnit sig böra tillstyrka, att sådan pension beviljas, varvid emellertid beloppet enligt utskottets mening torde böra nedsättas till 120 kronor årligen.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må medgiva, att framlidne navigationsskolläraren Olof Mårtenssons änka Anna Mårtensson, född Libell, och makarnas minderåriga son Sten Nils Henry må, räknat från och med den 1 januari 1926, å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension änkan, så länge hon förbliver änka, till belopp av 696 kronor och sonen till och med det år, varunder han uppnår 18 års ålder, till belopp av 120 kronor.

Stockholm den 15 mars 1926.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid slutbehandlingen av i detta utlåtande omförmälda ärenden hava närvarit:
 av första kammaren: herrar *Gustafsson* i Stensholm, *Lindley*, *Pettersson* i Olovstorp, *Johansson* i Friggeråker, *Ström*, *Östergren* och *Lindgren*; samt
 av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg, *Borggren*, *Bäcklund*, *Hamrin*, *Lovén*, *Ryberg*, *Svensson* i Betingetorp och *Uddenberg* i Varberg.

Herr *Bondeson* har begärt få antecknat, att han deltagit i den förberedande handläggningen av förestående ärenden samt att han, som icke närvarit vid slutbehandlingen, biträtt de av utskottet i nämnda ärenden framställda förslag.